

ELŐFIZETÉS

NYELVEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VEKÉN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ÁRDETESEK:
4-határban petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, július 9.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelk: Az aratás kezdetén.
- A képviselőház ülése.
- A városatyák szaporítása.
- A politikai helyzet.
- Politika a közgyűlésen.
- Mémárvány-ipariskola Gurahoncon.
- Csanádmegye közigazgatása.
- Felhő Rézsi vendégszerelése.
- A pápa haldoklása.
- Ág. ev. egyházmegyei közgyűlés.
- A lippai király-gyakorlatok.
- A román képviselő első beszéde.
- Alsós — fejbeveréssel.
- A város közgyűlése.
- Öngyilkosság az önkéntesség miatt.
- Idézés karhatalommal.
- Tárca: Kísértetek. Irta: Tóth Béla.
- Csarnok: A dektor úr. Irta: Szabó Ferenc.

Az aratás kezdetén.

Arad, július 8.

Az országházában marják egymást a pártok, a pártkeretek pusztulnak, bomladoznak, s ma holnap nem politikai, hanem érdekcsoportok összetételéből fog állani a parlament. A harc lekiváncozik a vidéki törvényhatóságok gyűléstermeibe is és ez időszerint az a legégetőbb kérdés a Kárpátoktól az Adriáig, hogy „örömmel” üdvözöljük-e a bánat, vagy öröm nélkül.

Mi pedig a mi helyi fiók-parlamentünkben hajba tudnánk kapni azon, hogy a városatyákat előbb szaporítsuk-e egy évvel, vagy később. És közben szinte észre sem veszi

politikai éleslátásról nevezetes szemünk, hogy megkezdődött országsszerte az áldásos és szent munka. Mialatt az ország ügyei egyre bonyolódnak s a parlamenti harc térről minden pillanatban újabb bullethez mennek szét, a nép, az áldott jó magyar nép künn dolgozik az izzó napmelegben s asztagokba hordja az életet. Igen, az ország élete az, amit most vesz ki az anyaföldből száz- meg százezer fáradhatatlan munkás kéz. Hiába, csak az aratók kérges keze, s a magyar földnek termékeny röge a mi legnagyobb javunk. Ebből élünk valamennyien. Érthető tehát a bánat és öröm is, mely a földhöz s a föld népéhez köti lelkünket. A szerint, ahogy sok vagy kevés az, amit a föld és a munkás kéz egy-egy esztendőben produkál, nő vagy fogy keresetünk, jómódunk, fejlődésünk, egész életenergiánk.

Ha még oly érdekes, még oly izgató minden más napikérdés, háttérbe szorul a jelentősége az aratás mögé. Gazdát, nem gazdát egyaránt mi sem érdekelhet jobban, mint a magyar rónának lengő kalásztengere, melybe most vágja kaszáját az arató munkás, hogy betakarítsa róla Isten adományát. Hisz ezen mulik a népek egy egész hosszú esztendei kedvező, vagy sanyaru existenciája, élete.

Mindenki aggódva, remélve kérde tehát ilyenkor, mindenki mihamarább és minél hitelesebben tudni óhajtja, hogy fog fizetni a termés, miként boldogul majd a gazda, akinek sorsától, boldogulásától

függ elsősorban az ország anyagi helyzetének alakulása.

Azért találjuk mostanság legérdekebbeknek azokat a hivatalos jelentéseket, amelyeket a földművelésügyi miniszter rövid időközökben kiad. Ezekből a jelentésekből bontakoznak ki egy év gazdasági jövőjének körvonalai.

Lássuk hát, milyen prespektívát nyújtanak a jelentések. A tavasz elején uralkodott szárazság után a múlt hónapban tulságos volt az esőzés, úgy hogy a vetések részben megdőltek, sárgultak s rozsdafoltosak lettek. Nem maradtak el a többi szokásos csapások sem: rozsdas- és üszög, férges, kő és jégeső, itt-ott sáskajárás rontotta a vetéseket. És mégis csodálatosképen az utóbbi időszakban, ennyi csapás dacára, a növényzet általában inkább haladást, semmint stagnálást vagy visszaesést mutat. Nincs még előttünk a legújabb hivatalos jelentés, de tekintve, hogy június végén s most július elején kedvezőre fordult az időjárás, aligha módosulhat jelentékenyen a legutóbb közölt hivatalos becslés. Ugy, hogy ha ezek után nagyobb elemi csapások nem lesznek s a megindult aratási munka rendes lefolyású lesz: az ideai terméseredmény — habár nem is lesz oly jó, mint a tavalyi — mindamellett általában véve közepesnek, sőt egyes vidékeken jó közepesnek ígérkezik. Átlag számokat véve a hivatalos becslések szerint körülbelül 39 millió mmázsa buza, 12 millió mmázsa

Kísértetek.

Irta: Tóth Béla.

Lélekjelenéseket látni hív egy spiritiszta. Sőt azt írja, hogy erkölcsi kötelességem színről színre meggyőződni a materializáció valóságáról, mert tagadom, sőt szemfényvesztésnek bélyegzem e tüneményeket.

Köszönöm a meghívást, de nem élek vele. Ami pedig az erkölcsi kötelességet illeti: egy csöppet sem érzem. A lélekjelenéseket Mrs. Andrews amerikai mutatványai óta már megvizsgálták nálam hivatatott emberek s bizonyították komédia voltukat. Nekem az önök setét szobájában csak két szerepem lehetne. Vagy a durva emóeré, ki a kellő pillanatban, az adott szó ellenére, felugrik és úgy megrázza a tisztelt kísértetet, mind a kövesdi Krisztus a vargát; vagy olyan néző, aki aláveti magát a föltételeknek („ne mozdulj a székedről, ne érints semmit.”) Egyik szerep sem egyezik az izlésemmel. Tamás, a természet tudományos gondolkodású apostol felfogását vallom helyesnek: a vizsgálat nem ér semmit, ha korlátok közé szorítják.

Szemfényvesztők előadásaira örömmest járok. tudom magyarázni a bűvész mutatványait, vagy Bevallott ügyeskedéssel van dolgom. Vagy meg nem. Ha meg tudom magyarázni: jó, ha nem tudom, az is jó, mert senki sem követel tőlem azt a nagy áldozatot, hogy csodának valljam a szemfényvesztést csak azért, mert nyitját nem

ismerem. A spiritisták ellenben azt kívánják tőlünk, hogy természetfölöttinek ismerjünk el mindent, amit ők mutatnak, s mit nekünk kellőképpen megvizsgálunk nem szabad. Ők megkötik a mégium kezét, de még jobban a mi kezünket. Ilyen játékban komoly ember nem vehet részt, kivált mióta igen kiváló tudósok vesztették el minden komolyságukat e rosszhiszemű kísérletek révén. Világhírű természetvizsgálók lettek áldozatai e csalásoknak, olyanok, mint Crookes, Zöllner, utabban pedig Schiaprelli és Lombroso. Valóban meglepő, hogy éppen azokon a férfiakon fogott ki a szemfényvesztés, a kik hivatásuknál fogva mesterei a legpontosabb, legfinomabb megfigyelésnek. Világos laboratóriumaikban épp a modern kísérletezés módszereit ülték legnagyobb diadalaiikat; a sötét szobában pedig épp vizsgáló tehetségek vallott csuf kudarcot. Mindennek az az egy magyarázata van, hogy a spiritista hit olyan lejtő, amelyen megállani többé nem lehet. E kiváló tudósok érzelmevilága hylott a spiritizmus felé. Eleinte öntudatlanul, de máris olyan erősen, hogy ezek az ábrándos lelkek örömmel kaptak az alkalmon, mikor egy tüneményt természetfölöttinek mondhattak. Erre vall egész eljárásuk. Azt tették, amit természetvizsgálónak nem volna szabad tennie: beleegyeztek a megfigyelések korlátozásába. Vagyis a kísérletek alatt nem az történt, a mit ők akartak, hanem az, amit a médium szabott előjük. Más szóval: beleegyeztek, hogy őket illúzióba ringassák. Épp úgy,

mint mi, mikor színházba megyünk azzal a szándékkal, hogy nem leszünk peleskei nótáriusok és nem rontunk fel a deszkákra, mikor Othello fojtogatja Desdemonát. Azok a tudós urak ugyanezt cselekedték; megnyugodtak benne, hogy őket esetleg ámitani fogják. Vagy mi egyéb az a szerződés, melyből az következik, hogy a médiumot és kísérleteit csak olyan módon fogjuk ellenőrizni, ahogy a médiumnak tetszik!

Mindebből igazi szégyen háramlott a XIX. század tudományosságára. Legszánalmasabb a nagy angol természetvizsgáló Crookes esete, a hírhedt Katie Kinggel. Crookes a hetvenes évek elején csodálatos médiumot fedezett föl egy Florence Cook nevű tizenöt éves leány személyében. A tudós ezt a hajadont a házába, a családjába fogadta s ott kísérletezett vele teljes három évig. A legnevezetesebb kísérlet Katie King, az élő ember alakjában megjelenő lélek volt. Ez a kézzel fogható kísértet éveken át mindennap ellátogatott Crookes házába és pedig olyanképpen, hogy Florence bement egy kárpttal elzárt sötét fülkébe és révületbe (tranceba) esett, minekutána rögtön kilépett a kárpt mögül a fehérruhát és fehér turbánt viselő, tündöklő szépségű szőke Katie King. És ne tessék azt gondolni, hogy csak merev képnek mutatta magát; nem: vigan járt-kelt a jelenlevők között, beszélgetett velük, elmondta, hogy ő Anna királynő idejében élt, anekdotázott, engedte, hogy érintsék, hogy kezét fogjanak vele; egy csöppbe mult, hogy teázni nem ült

rozsa és kétszeres, 12 millió mmázsa árpa és 11 millió mmázsa zab várható. A buzánál a tavalyhoz képest körülbelül 10% csökkenés mutatkozik; a többinél alig van eltérés. Már most, ha egy évi termésünk teljes jelentőségét mérlegelni akarjuk, vegyük tekintetbe annak pénzben kifejezett értékét. Támaspontot nyújt nekünk e tekintetben a statisztikai hivatal kimutatása a tavalyi termés pénzértékéről. Kerek összegeket veszünk fel: A buzatermés értéke volt 1902-ben 636 millió korona, a rozsé 148, kétszeresé 12, az árpáé 149, a zabé 129, a tengerié 273, a burgonyáé 110, a szénáé 325 millió korona. Hozzávéve a többi terményeket: köles, lóhere, lucerna, az egész múlt évi termés értéke körülbelül 1800 millió koronát tett ki. Természetes, hogy az idei termés pénzértékére ma még következtetni nem lehet. Hisz az árártól függ minden. Ezek pedig a világtermés és világpiac konstellációtól. De a főntemlített összeg — amelybe a többi gazdasági növények terméseredménye nincs beleszámítva — elég világosan mutatja, hogy minő tényezője a termés egész gazdasági életünknek s ha az idén esetleg 3—4 millió mmval kevesebb buza terem is, még mindig hatalmas summa az, amit a magyar föld nyújt élet gyanánt a magyar népnek.

Ha tulságos öröme és vérmes reményekre nincs is kilátásunk, az az egy megnyugtathat bennünket, hogy egyéb súlyos bajainkhoz legalább termés-katasztrófa nem fog járulni. Ami termést adott a jóságos anyaföld, azt nyugodtan takaríthatjuk be. Mert ez tetézi a termés áldását. Ugy látjuk, hogy békétlenkedés, elégtelenség, munkászavargás nem fogja akadályozni az aratás munkáját.

S amikor mindezt konstatáljuk, bizony jóleső érzés fog el annak tudatában, hogy az édes anyaföld termékenységét nem azok kormányozzák, akik a politikát csinálják számunkra.

Mert akkor biz' isten éhen halhatnánk az idén.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 8.

A mai ülés váratlan szenzációt hozott. Mindenki egy unalmas obstrukciós beszédre készült, a Visontai felszólalására. E helyett még a napirend előtt Polónyi Géza állott fel és a paktum fenyegetésével harmadfélórai vitát provokált, amelyben részt vettek a miniszterelnök kétszer, Kossuth, Komjáthy és Barabás. A vitának nagy érdekessége a miniszterelnök egy kijelentése nyomán keletkezett. A szigorubb házszabályokkal fenyegetőzött a miniszterelnök s emiatt kelt ki ellene az ellenzék.

Hosszu eszmecsere után Vlád Aurél, az első román képviselő fejtette ki programját. Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Héder-vary Károly gróf miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor, Darányi Ignác és Láng Lajos miniszterek.

Gróf Apponyi Albert elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

(A parlamenti béke.)

Elnök: Előterjesztvén az irományokat, jelenti, hogy napirend előtt személyes kérdésben, félreértett szavainak helyreigazítására Polónyi Gézának adott szólásjogot.

Polónyi Géza: A miniszterelnök tegnapi előtti beszédében félremagyarázta a szavait. Tiltakozik ama imputáció ellen, mintha ő azt mondta volna, hogy a királynak korlátlan joga van a Ház föllosztatására. Mikor a miniszterelnökkel beszélgetett, megkérdezte tőle, hogyha nem lesz indémítás, föllosztatja-e a Házat? Azt felelte: nem. A tegnapi előtti beszéde ennek ellenkezőjét bizonyítja, mert azt mondta, ha békés megoldás lesz, fölhatalmazás nélkül föl nem osztatja a Házat, tehát világos értelme van az ellenkező esetnek. A kiegyezési dolgokról sem nyilatkoztak határozottan a beszélgetés alatt. A házszabály revíziójára tett nyilatkozata sem fedl előzetes kijelentéseit. De a katonai javaslatok visszavonására tett nyilatkozata sem egyezik meg az előző beszédével. A klotürről és a házszabály revíziójáról most sem világosítja fel a Házat. Teljes, világos nyilatkozatot kér minderre a miniszterelnöktől. Elmondja ezután miért kell úgy döntenök, hogy ne tegyék le a fegyvert. A 99. XXX. t. c.-re a miniszterelnök azt mondja, hogy a paktum már végre van hajtva s így azt nem a pártok közbenj-

rásával akarja megváltoztatni. Nem ösmer fontosabbat, mint a 99. XXX. törvénycikknek paktumszerű végrehajtását. Ez a törvény semmiféle többségi elmélettel nem módosítható, mert abban is téved a miniszterelnök, hogy a paktum végre volna hajtva. Nincs végrehajtva. Széll Kálmánt idézi. Széll nem a politikája, hanem a módszere miatt bukott meg. Már pedig Széll úgy írja körül a törvény célját, hogy a kereskedelmi szerződések összeessenek a vámszövetség tartamával. Ha vámszövetség van...! De ha nincs? Akkor — mondja Széll Kálmán — három újabb garanciával szolgál a törvény, ezek közt az is, hogy a tárgyalás előtt meg kell lennie a tarifának. A viszonyosság elvét állította föl Széll Kálmán. Most pedig a viszonyosság meg van sértve. 1903-ig a vámszövetségnek meg kell lennie. A most megkötött egyezmény azonban még nem törvény, amint példa rá a Bánffy-Badeni-féle szerződés, mely szintén nem lett törvény. Így tehát nem lehet másról beszélni, mint az önálló magyar vámtarifa benyújtásáról.

Elnök (csöngtet): Figyelmeztetnem kell, hogy e felszólalás tulmegy a keretein.

Polónyi: Rögtön befejezem. Szeretné, ha Kossuth Ferenc is megmagyarázná jobban a beadott indítványát. Azt akarja még kijelenteni, hogy a miniszterelnöknek kijelentései nem felelnek meg a nekünk tett kijelentéseinek, az 1899. évi XXX. törvénycikk megváltoztatása pedig szintén nem volt benn az előzetes megbeszélésben, ily körülmények közt kijelenti, hogy minden kimélet nélkül folytatni fogja a harcot a miniszterelnök ellen. (Zajos tetszés balról.)

(A klotür.)

Khuen-Hédervary miniszterelnök: A képviselő ur maga is be fogja látni, hogy nincsen ellentét aköz, amit akkor a velük való tárgyaláskor és amit itt a Házban mondott. Egyformán nyilatkozott ott is, itt is a Ház felosztatására nézve, t. i. úgy, hogy nem szándékozik. Ami a felségjog gyakorlását illeti, azt ő sohasem képzeli másképen, mint az alkotmányos törvények keretén belül. (Helyeslés jobbról.) Ami a kiegyezést illeti, arra nézve nem történt megállapodás, amint hogy egyáltalán nem történt semmiben sem megállapodás...

Polónyi Géza: Helyes! Helyes!

Pap Zoltán: Akkor nincs adott szó!

Khuen-Hédervary: Kijelenti, hogy ő csak arra kapott ő felségétől előzetes megbízatást, hogy informálódjék, miképen lehet az alkotmányos, parlamentáris rendet helyreállítani s csak aztán kapta meg a miniszterelnökségre való megbízatást. Az az előzetes tájékozódás ugyszólván a jogcím, amelyen ő miniszterelnök lett.

Ismétli, hogy az „egyelőre” szót félreértették. Nem szándékozik a katonai javaslatokat

le a társasággal. Beleegyezett abba is, hogy Crookes megölelje őt, s ezt a tudós (mint maga írja) „jónevelésű emberhez illő ildomossággal” cselekedte meg; továbbá az ellen sem volt kifogása, hogy Crookes megszámlálja érverését, szívének dobogását és léleklzését, mikor pedig utolszor jelent meg, maga ajánlotta, hogy a tudós vágjon le egy fűrtöt szép szőke hajából, emlékül. Egyszer meg a tisztos nagyszakállu Crookes karján fanyképezte le magát. Katie King tehát valóságos tagja volt annak a társaságnak s csak abban különbözött a többitől, hogy nem lehetett tudni, honnan jön és hová tűnik el. Mindig a révületben fekvő Florence fülkéjéből lépett elő és oda is vonult vissza. De a kárpit mögé lépő Crookes a foszforos lámpás világánál csak az alétan heverő médiumot látta, két esetet kivéve. Az egyik esetben Crookes szerint a két leány egymás mellett állott; a másik eset az volt, mikor Katie King megengedte, hogy a kárpitot félre vonva lefényképezzék őt a médiummal együtt. Ezen a képen Katie King áll, smögötte látszik egy darab a médium alakjából: szoknya és két kéz. Ez az elrendezés az elfogulatlan szemlélőre úgy hat, mintha székre terített ruha és két felfújt keztyű volna. Crookes azonban ke-reken ellene mond a föltevésnek s legfőbb erőssége az, hogy olyan ballásos és jóerkölcsű hajadont, amilyen Florence Cook volt, efféle gyanuval illetni gonoszság. Fizikai bizonyosságai a következők: Florence kisasszony alacsony, fekete haja, barna bőrű leány volt; és mindig nyakig begombolt fekete bársony ruhát viselt;

Katie King többnyire (de csak többnyire) magasabb, szőke és fehér arcú jelenség, fehér le-pelben, turbános; továbbá szív- és érverése, valamint léleklzése is mindig sokkal gyorsabb volt, mint a médiumé. Mind maig nem tudjuk, maga Florence bolondította-e így a tudós urakat, vagy olykor valami segítője is volt. Ez nem lehetetlen, mert Crookes csupán csak egyszer említi, hogy az ajtót nemcsak bezárták, hanem be is ragasztották. De hogy maga Florence Cook is játszotta Katie King szerepét, annak megvan a minden spiritisztára nézve igen szomorú bizonyossága. Ez a leány, miután három évet töltött Crookes családjában, férjhez ment egy Corner nevű angolhoz és nyilvánosabb körökben lépett föl. Egy ilyen előadásán történt 1880. január 9-én, hogy egynéhány, a rossz tréfát nem kedvelő ur hirtelen fölugrott és — se szó, se beszéd — megragadta Katie Kinget. A kísértet visitva tiltakozott, de hiába, kiderült, hogy biz' ő csak Cornerné, Florence Cook, fehér szoknyában és válfűzőre vetke-ződvé. Minden józan eszű ember azt hinné, hogy ezzel oda lett a Katie King becsülete. Pedig dehogyan. A spiritiszták azt mondják, hogy ez csak „pseudomaterializáció”. A révületben levő médium azt sugallja magamagába, hogy ő mutatkozzék, mint lélek, s mutatkozik is, mielőtt az igazi lélek testet ölthetne. E magyarázatnál azonban sokkal kényelmesebb a spiritiszták ama politikája, hogy az 1880. január 9-én történt gyászos esetet egyszerűen elhallgatják. A milánói Hoepf-cég nagy és előkelő színvonalu tudományos kézikönyv-gyűjteményében nem-

rég jelent meg Pappalardo nápolyi professzor Spiritismo című munkája. Hogy a szerző hisz a spiritizmusban, az ő dolga; de az már a jóhiszemű emberek sokaságára is tartozik, hogy minden médium-leleplezést hallgatással mellőz. Így az Eusapia Paladino dologát is. Ez a teljesen tudatlannak és ügyetlennek látszó nápolyi öreg mosóné volt mégis az utolsó évtized legrejtelmesebb és legcsodálatosabb tüneménye. Egy Ercole Chiaia nevű nápolyi ur fedezte föl és „képezte ki” médiummá. Ez asszony jelenlétében bámulatos dolgok történtek. Mihely leültették őt a sötét szobában, megkötözött kézzel, az asztalhoz, a butorok táncoltak, a szék fölrepült az asztal közepére, kék lángok lebegtek, kezek nyomódtak le a puha agyagba, sőt 1892-ben a milánói nagy kísérletek alkalmával, mikor jelen volt vagy tíz kiváló természettudós, közöttük Schiaparelli és Lombroso, az is megtörtént, hogy teljesen kivilágított szobában mutatkoztak természetfölötti tünemények. Eusapia asszonyt egy sátor elé ültették, úgy, hogy feje, dereka, keze, lába kint volt a nézők szemé előtt, csak épp a háta mélyedt be a sátor részébe. Alig ült le, egy erős férfi ököl nyúlt ki a házagon a feje fölé és lassan szétnyitotta az őt ujját, aztán visszahúzódott. A tudósok mindezt pontosan beleírták jegyzőkönyveikbe, melyeknek az a vége, hogy a tüneményeknek magyarázata nincs; s ebben megegyeztek a spiritizmus ellenségei is. Csakhogy mi történt három év mulva! Chiaia ur elkövette azt a meggondolatlanságot, hogy híres médiumával elment Angolországba, a hol Slade, Home, Flo-

ujra tárgyalatni. (Helyeslés jobbról.) A házszabályok revízióját illetőleg kijelentette, hogy erre nincs szükség s ez nincs is szándékában. Polónynak külön ki is jelentette, hogy elvben nem bírja. Erre Polónyi kérdezte: Tehát opportunitásból hajlandó volna rá? — Mire szóló kijelentette, hogy előre nem kötheti magát. Mert igenis bekövetkezhetik az idő, mikor szükséges lesz a házszabályokat revízió alá venni olyképpen, hogy a szólásszabadság ép-ségben megőrzése mellett a gyorsabb tárgyalás lehetővé tétessék. Európának ugyszólván minden törvényhozása különben a szólásszabadság korlátozását is ismeri.

Polónyi Géza: De azok nincsenek idegen aralkodó alatt!

Khuen Héderváry: A maga részéről sem zárkózik el a végső esetben opportunítási szempontból esetleg a klotúrtól sem. (Nagy láрма a baloldalon.) Nem látja be, miért ne lehetne meg nálunk is az, a mi más országokban megvan.

Olay Lajos (a szélsőbaloldal felé): Most is még tartják az adott szót? (Nagy láрма a baloldalon. Az elnök rendreutasítja Olayt és Pozsgait.)

Khuen Héderváry: Csodálja, hogy neki imputálják a klotúr behozatalát, pedig hát ez a Ház joga. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Drakulics Pál: Menj haza kapálni, nem neked való a politika, Gabányi.

Khuen Héderváry: Mogmondta ezt egész nyíltan.

Polónyi Géza: Akkor folytatjuk is az obstrukciót.

Khuen Héderváry: Nem akarja a szóló az 1899: XXX. törvénycikket lejteni. (Helyeslés.) Ez különben nem aktuális most, ráérünk annak idején erről tárgyalni.

Ami az adott szót illeti, erre vonatkozólag a szóló csakis a legnagyobb ellenzék egyhangu határozatára támaszkodott a miniszterelnökség elfogadásánál, nem pedig az adott szóra.

Barabás Béla: Az adott szóval eláruljuk a hazát.

Khuen Héderváry: Erre épített s reméli, hogy sikerülni fog neki ez alapon a békét megteremténi.

Polónyi Géza: Személyes kérdésben kijelenti, hogy a miniszterelnök kijelentéséi teljesen megfelelnek a tényeknek, de mint a vele folytatott beszélgetés alkalmával, úgy most is hangsúlyozza, hogy egy kormány ellen, amely a klotúr mellett nyilatkozik, az ellen a harcot folytatni fogja. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Barta Ödön: Te azt nem mondtad előzőleg.

rence Cook és a többi világcsaló rajtakapása óta az emberek nem sokat teketóriáztak a médiumokkal. S így következett el 1895. végén Cambridgeben az a gyászos este, mikor kiszült, hogy a jámbor olasz parasztszöngy agyafurt szemfényvesztő, ki a nemes lovag Chiaia segítségével bolondította a világot. Lehman kopenhágai professzor szerint ez a leleplezés fordulópont a spiritizmus történetében, mert ettől fogva vesztették el az ilyen fizikai tünetnyek minden tudományos érdekességüket s ettől fogva szűnt meg a spiritizmus tudományos kérdéssé lenni.

Ama lelki tünetnyek, melyek az asztaltáncoltatással járnak, mindenha méltók a tudományos vizsgálatra, jöhetnek elég ismeretesek már. A kísértetjelenések, a materializációk azonban épp annyira nem tartoznak a komoly vizsgálatok körébe, mint az, hogy mikép lövi ki pisztolyából a bűvész a tökfilkót vagy hogy miként tölt egy palackból tizféle italt. De idáig lassan és nehezen jutott el a világ. S nem is küzdelmek, sőt tragédiák nélkül. A történetírás talán még ki fogja deríteni, kik voltak ama Bastian nevű angol szemfényvesztő mögött, a kit Rudolt trónörökös és János főherceg fülön csipett, mikor kísértetnek öltözve bukkant elő a másik szobából. Hogy ennek a Bastiannak mi lett a vége, nem tudni; s nem is igen vagyunk rá kíváncsiak. Hogy ama két főhercegnek mi lett a vége, azt sem tudni; pedig tudnunk kellene.

Polónyi Géza: De igenis, te előttem mondtam.

(Az orszákok ellen.)

Kossuth Ferenc: Röviden akar nyilatkozni. A maga nevében és azok nevében, akik vele együtt éreznek, kijelenti, hogy egész erejével, amit az isten neki ad, ellentállna a klotúr behozatalának. Más parlamentnek független államok parlamentjei. Nekünk azonban mindig el kell készülvén lennünk arra, hogy függetlenségünkért minden módon harcba menjünk. Kijelenti továbbá, hogy ő és hívei abba sem mennének be soha, hogy az 1899. XXX. t. c. megváltoztattassék. E törvény meghozásában ők résztvettek és minden okuk megvan, hogy az ott lefektetett garanciákat megtartsák. Ráter most a harmadik dologra. Itt adott szavakról beszélnek. Ő a maga részéről azt, amit ett, mint tisztességes ember, állja is. Ő és hívei nem paktálnak (mert ezt a kifejezést szeretik használni) a horvát bánnal. Ők szolgáltak felvilágosítással a bánnak s annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy ha eltávolítatik az ok, ami a megakadást előidézte, akkor — ami véleményünk szerint — nem lesz ok, hogy a rend helyre ne álljon. Semmire másra nem válkoztunk, paktumot nem kötöttünk, írást nem váltottunk. Ezt a megállapodást a pártértekezlet egyhanguan elfogadta és szóló ezt tudomására adta Khuen Hédervárynak. A bán ekkor még kérdezte tőle: „Lehet számítani erre a határozatra?”

Barabás Béla: Szükségét látta ennek a kérdésnek! (Nagy tetszés a baloldalon. Eljen Barabás! kiáltások. Mozdás a jobboldalon.)

Kossuth Ferenc: Ő felel erre a közbeszólásra. Nem ismeri el, hogy a bán szükségét láthatta volna annak, hogy a függetlenségi párt határozatában kétkezdjék. Szóló ezt a határozatot rendíthetlenné állította oda s szóló rajta is volt, hogy az annak meg is maradjon. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Apponyi elnök: Utólag kijelenti, hogy Kossuth bizonyára a Ház előzetes engedelmével beszélt. Kéri ennek utólagos konstatálását. **Komjáthy** kér most szót. Megengedi neki a Ház?

Kiáltások: Megadjuk a szót! Halljuk!

(A nemzeti engedmények.)

Komjáthy Béla: A történetek után köteles néhány megjegyzést tenni. A szóló paktumot soha sem akart kötni, az adott szóról azonban az a véleménye, amikor komoly megbeszélésről van szó, akkor ennek megállapodásait meg kell tartani, ha külön nem is adják a felek a szavukat. A célja csak az volt a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásnak, hogy az ország kivezettsék az ex-lexből, de a kritikát fentartotta magának a miniszterelnök programjára vonatkozólag. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mi lesz a nemzeti vívmányokkal?)

Drakulics Pál (Kiabálva): A negyvennyolcas pártnak nincs is joga a nemzeti engedményekről beszélni. Neki az önálló hadsereget kellene követelnie. A nemzeti engedményekről mi beszélhetünk. (Zaj.)

Gaal Sándor: Hát miért hagyjátok ezt ránk? Miért nem léptek ti föl?

Pap Zoltán: Drakulics azt mondja, hogy nem beszélhetünk nemzeti követelményekről. Hallatlan!

Komjáthy Béla: Hogy a párt egyrésze mit tesz, az szólót nem alterálja, ő állani fogja szavát. Teljesen osztja Kossuth Ferenc véleményét.

(Barabás Béla miniszterelnök.)

Barabás Béla: Személyes kérdésben kért szót. Az előbb tett közbeszólását akarja megmagyarázni. A miniszterelnök igenis szükségesnek tartotta a kérdést, hogy lehetne-e számítani a függetlenségi párt határozatára, mert a miniszterelnök szándékosan nyitva hagyott egy ajtót, melyen elillanhasson. A miniszterelnök békenyilatkozatából itt az ország színe előtt nem hallott még semmit. Mindaddig, amíg ezt itt nem hallja, a függetlenségi pártnak legfőleg csak megnyugodni való hajlandóságáról lehet szó. (Nagy tetszés balról.) Szóla semmire sem adta a szavát, de kijelenti, hogy most is hajlandó egyoldalun adott nyilatkozatát megállni, ha a miniszterelnök is nyíltan kijelenti a nemzeti jogokkal szemben való álláspontját. (Nagy zaj. Elnök csönget.)

Kérdi: ha a miniszterelnök azt mondja, semmit sem akar tudni a nemzeti jogokról...

Viharos kiáltások jobbról: De nem mondta! **Barabás Béla:** Mert nem is mondhatta! Mert az ő álláspontja: a rideg hallgatás.

Barabás Béla most harsány hangon, a lármán túlharsogva tör ki:

Mondja meg a miniszterelnök nyíltan, helyesli-e a mi törekvésünket, mely a magyar vezényleti nyelvre vonatkozik! (Kitörő zajos taps és tetszés a baloldalon.) Hátha nekem az a meggyőződés, hogy most, ebben a szorult helyzetben van alkalom e vívmányok megszerzésére. (Nagy láрма jobboldalon.) Igen, a hazafiasság gondolkodik így s önök ezt nem látják be.

Borbély György: Ne bérelje ki a maga számára a hazafiasságot!

Szóla nem akarta soha gyanusítani pártjának vezérferfiit, ezektől legfőleg a módszer tekintetében tér el. Ő azt hiszi, hogy most az idő a legalkalmasabb a harc folytatására, amikor a kormány sarokba van szorítva. Ettől a hazafiatlan kormánytól minden áron meg kell szabadítani az országot. (Eljenzés a szélsőbaloldalon.) A miniszterelnök kormányra lépését második nemzeti szerencsétlenségnek tartja; sem multja, sem tehetsége nem képesíti erre az állásra. (Helyeslés balról, mozdás jobbról.)

Khuen Héderváry gróf miniszterelnök: A mikor Kossuth pártja határozatával hozzájött és azt kérdezte tőle, bizhat-e a határozatban, akkor nem a magán ember szavaiban kételkedett, a mihez joga sem volt. Hanem azért kérdezte, mert ő akkor a koronának akart jelentést tenni a helyzetről. Miután pedig a függetlenségi párt már akkor két értekezletet tartott, tudni akarta, hogy végleges-e a párt határozata? De bizott épen Barabásban is, mert a június 25-iki ülésen Barabás kijelentette, hogy elérték a katonai javaslatok visszavonását és a nemzeti vívmányokért való harcot az ősszel folytatják.

Andrássy Gyula gróf: Azóta mást gondolt. **Héderváry gróf:** Így tehát a párt ígéretére méltán számíthatott.

Barabás kijelenti, hogy álláspontját a programbeszéd óta változtatta meg.

Szünet után

(A román képviselő.)

Vlad Aurél szerint a többség uralma megszűnt, mert nem képviseli a nemzet akaratát. Parlamenti reformot kíván.

Uj irányzatot képvisel itt és meghallgatást kíván. (Nagy zaj. Tiltakozás.)

Elnök csendet kér.

Vlad Aurél az 1868-iki nemzeti törvény végrehajtását követeli. Ha pedig nem hajtják végre, akkor vonják vissza a törvényt.

TÁVIRATOK.

A görög kabinet lemondása.

Athén, július 8. **Theotokisz** miniszterelnök a királynak telefon útján jelentette be a kabinet lemondását.

Athén, július 8. A pargoszi népgyűlés igen komoly természetű néptorlódásra adott alkalmat. A parasztokból és polgárokból álló néptömeg zajosan tüntetett és a levegőbe lövöldözött. **Theotokisz**, aki a királynak átnyújtotta a kabinet lemondását, kijelentette, hogy a csendet csak szigorú intézkedéssel lehet helyreállítani.

Athén, július 8. Elisben felfegyverkezett parasztok több vonatot feltartóztattak, melyeket az Athénba való jutásra akartak felhasználni, hogy ott a mazsolaszőlő-monopóliumra vonatkozó törvényjavaslat miatt tüntessenek. Miután ezen szándékukban megakadályozták őket, a vasúti vonalat több helyen megrongálták. Pargoszban tegnap még tartottak a tüntetések. Cargalianban kényszerítették a királyi ügyészt a tüntetők élére állani.

Athén, július 8. A kamarának igen mozgalmas ülése volt. Egy Pargoszból érkezett távirat az ottani helyzetet igen komolynak tünteti fel. Mára népgyűlést hirdettek.

A városatyák szaporítása.

(A jövő évre elhalasztott választás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

El van tehát döntve, hogy az idén nem lesz városatyá választás. Nagyon sok önjelölt vérmes reményeit döntött porba a közgyűlés mai határozatával, mely a tervbe vett és elvben elhatározott városatyá szaporítással együttjáró választást a jövő évre elodázta.

Ezt a határozatot ma hosszabb vita előzte meg a városházán, ahol meghányták-vetették a kérdést jogi és célszerűségi szempontokból. Mindebből azt a következtetést vonta le magának a többség, hogy a választás elhalasztását nemcsak törvény, hanem a *célszerűség is indokolja*. A határozatot megelőző vitában meglehetősen éles szóharc fejlődött ki *Institúris* Kálmán polgármester és *Müller* Károly között.

Az ülés eme részének lefolyásáról tudósításunk a következő:

Kádas Kálmán főjegyző referálta a tanács javaslatát a városi képviselők szaporítására vonatkozólag s azt az előterjesztést tette, hogy a választást ne tartsák meg az idén, hanem a jövő ősszel, amikor a törvényhatóság választott tagjal felének amugy is lejár a mandátuma. Többféle érveléssel támogatta ezt a javaslatot a tanács, melyek között főfontosságú az, hogy ha az idén választanánk, akkor a bizottsági tagok egy töredéke kedvéért minden évben külön választást kellene tartani, mert ezeknek a mandátuma, mely törvényről fogva hat évre szól, mindig egy évvel hamarabb járna le, és ezek a választások nemcsak pénzbe kerülnek, de törvényellenesek is, mert a törvény szerint csak minden harmadik évben lehet választást tartani. Azt pedig nem lehet kimondani, hogy a szaporítás folytán megválasztott bizottsági tagok mandátuma csak egy, illetve négy évig, vagy hat évnél tovább tartson, mert minden választott bizottsági tag mandátuma, a törvény értelmében, hat évre terjed. A törvényt pedig közgyűlési határozattal megváltoztatni nem lehet.

Müller Károly szerint ez a javaslat nem állhat meg egész terjedelmében. Mert a választás elhalasztása annyit jelent, hogy nem tartják be a törvényt, melynek értelmében a városatyákat szaporítani kell és törvénytelen a jelenlegi állapot is, mikor kevesebb a képviselők száma, mint azt a törvény megkívánja.

Most, mikor a közgyűlés végre akarja hajtani a törvényt, jön a polgármester egy előterjesztéssel, melylyel egyszerű praktikával el akarja odázni a kérdést. Mert ha elfogadjuk az elodázást, akkor bizonyos, hogy nem lesz választás, ha pedig nem fogadjuk el, akkor majd akad valaki, aki megfélembeszi és akkor ismét nem lesz választás. A polgárság jogait így kijátszani nem szabad. Nem tesz indítványt, mert mindez befejezett dolog már, csupán azt kéri, hogy a tanács javaslata felett *térjenek napirendre*.

Varjassy Árpád szerint 56 tagról van szó, akinek fele a polgárság bizalma révén, a másik fele a cenzus alapján kerülne be a törvényhatósága. Az az argumentum, hogy 28 tagnak már jövő évben lejárna a mandátuma, nem ok arra, hogy a választást elhalasztassák. A *Müller* Károly felfogásához csatlakozik.

Urbán Iván főispán kijelenti, hogy ő maga is azon a nézeten volt eleinte, a melyen *Varjassy* Árpád. De ha az új bizottsági tagok közül a felét egy évre, a másik felét négy évre választják, akkor az előbbieket feltétlenül jogcsorbítást szenvednek. Az újonnan választottak nem kötelesek magukat alávetni a közgyűlés

azon határozatának, hogy mandátumuk csak egy, illetve négy évre terjed, s ragaszkodhatnak a törvény alapján a három, illetve hat évi tagsághoz.

Avarffy Ferenc felszólalása után *Edvi-Illés* László mondotta el véleményét a tanács javaslatáról. Ő is az elhalasztás ellen van, de az egész intézkedést átmeneti intézkedésnek kell tekinteni, úgy, hogy a jövőben megszűnjenek ezek az időközi választások.

Nemess Zsigmond dr. szerint a közgyűlés nem állapíthatja meg, hogy néhány bizottsági tagnak a mandátuma egy, illetve négy évre szóljon, mert a törvény erről világosan rendelkezik.

Institúris Kálmán polgármester felpanaszolja, hogy *Müller* őt azzal vádolja, mintha ő nem tisztelné a törvényt. Kijelenti, hogy nem magyarázhatja félre a törvényt, mert világosan intézkedik és ha senkinek sem akar jogsérelmet okozni, akkor el kell halasztania a választást. Eppen ez a törvénytisztelet. (Helyeslés.) Az indítványt jogi és célszerűségi szempontokból tette és ha várhattunk mostanig, várhattunk a jövő évig is.

Miután szólásra többen nem jelentkeztek, az elnöklő főispán feltette a kérdést szavazásra.

A tanács javaslata, vagyis az elhalasztás mellett 43-an, ellene 21-en szavaztak s így a választásokat a jövő évre halasztották el.

A román képviselő első beszéde.

(A Ház üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

A képviselőház mai ülésének érdekessége volt *Vlád* Aurél, az egyetlen román nemzeti-ségi képviselő beszéde. A dobriai képviselő a miniszterelnök programjához szólott hozzá, s beszéde folyamán zajos közbeszólásokat provokált.

A románság különösen nagy érdeklődéssel viseltetett a mai beköszöntő iránt. Meg volt ennek a jele Aradon is. A *Tribuna Poporului*, mely az országgyűlési tudósítást másnap hozza, már a mai számában referált *Vlád* felszólalásáról.

Ha a románok sokat vártak ettől a naptól, csalódtak. *Vlád* nem bizonyult olyan nagykaliberű embernek, aki az aktivitást kellő súlylyal és hatással bevezethette volna.

Élénk ellenzéssel találkozott mindjárt *Vlád* első kijelentése, midőn oly párt tagjának mondta magát, mely már régen nem volt képviselve a parlamentben.

— Ez a párt a jövőben sem lesz képviselve, — kiáltották balról.

— De bizony képviselve lesz, — felelte *Vlád*, — csak hozzák be az általános választói jogot.

Mikor kijelentette, hogy a parlamenti többség nem képviseli a nemzet többségét, többfelől helyeselték. Mikor azonban azt mondta, hogy a nemzetiségeket passzivitásra kényszerítették és elnyomták, zajos ellentmondás hangzott fel, mely igen gyakran ismétlődött ezután. A nemzetiségekről elvett jogokról szólott ezután.

— Ezeket senki sem vette el — mondta valaki.

Követelte, hogy az 1866-iki 44. törvény-cikket vagy vigyék keresztül, vagy pedig — konstatálva annak végrehajthatatlan voltát — ejtsék el. Arról szolt azután, hogy a kormány nem volt jogosult a román ligát feloszlatni. (Ellentmondások.) A miniszterelnöknek igaza

van, ha a magyarságot meg akarja erősíteni. De ne tegye ezt a nemzetiségek rovására. Kijelenti végül, hogy *nincs bizalma a kormánynak*.

— Hála istennek — mondták, s nem lehetett megállapítani, vajjon, nem-e beszédének befejezését illette ez a hálálkodás.

A lippai király-gyakorlatok.

(Az aradi katonák a manőveron.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

A hadügyminiszterium, mint ez az előzetes hírlapi közlésekből már látható volt, már régebben elkészült az idei hadgyakorlatok tervezetével, melyet részben közvetlenül, részben a honvédelmi miniszterium útján a napokban küldtek szét a katonai parancsnokságokhoz.

Ebből a tervezetből, mely a Magyarországon elhelyezett egész katonaság működési programját öleli föl az idén tartandó hadgyakorlatokra vonatkozólag, közöljük az alábbi részleteket, mint amelyek kizárólag egyrészt az *Arad területén tartandó fegyvergyakorlatokat*, másrészt pedig az aradi helyőrségnek s az Aradon és Kísszent Miklóson elhelyezett katonaság számára előírt fegyvergyakorlatok programját mutatják be.

Az *aradi 33-ik gyalogezred* az idei fegyvergyakorlatot már június 21-én megkezdte tulajdonképen. Ekkor vették ugyanis kezdetüket a *zászlóalj-gyakorlatok*, melyeket július 20-ig a házi ezred 1., 3. és 4-ik zászlóalja *Aradon*, a 2-ik zászlóalj pedig *Fehértemplomon* végez.

Az aradi háziezred *ezredgyakorlatait* a zászlóalj gyakorlatok befejezése után július 21-én kezdődnek s augusztus 12-ig Aradon és Fehértemplomban tartanak, az előbbtől avval az eltéréssel, hogy a fehértemplomi zászlóalj az ezredgyakorlatokat a jelenleg még Békés Csabán állomásozó 101-ik gyalogezreddel együtt végzi.

Az ezredgyakorlatok augusztus 6-tól kezdve a temesmegyei *Vermes* község környékén lesznek.

A *dandárgyakorlatok* szintén Temes megyében *Vermes*, *Izgár* és *Jerszeg* község határában lesznek augusztus 13-tól öt napon át 18-ig.

A *hadosztály gyakorlatokon* a háziezred a 37., 83., 89. és 101-ik gyalogezreddekekkel együtt vesz részt. A hadosztály-gyakorlatok egy hétig tartanak (augusztus 19-től 26-ig.) *Szilás*, *Niczkyfalva*, *Izgár*, *Temes Dobos* és *Jerszeg* környékén.

Az egész temesvári VII. hadtesttel az *össz-hadtestgyakorlatokat* augusztus 27-től szeptember 1-ig tartják meg. A következő napon *pihenés* lesz, s szeptember harmadikán kezdődnek meg a zárógyakorlatok, melyeken már a *király*, a *trónörökös* és a *vezérkar* is részt vesznek.

Az Aradon állomásozó 3-ik huszárezred I. osztálya július 1-től a hónap végeig *Aradon*, a II. osztály pedig *Nagykikindán* végzi *osztálygyakorlatait*. Az *ezredgyakorlatok* augusztus 1-től 18-ig tartanak, közben a 67. és 68-ik gyalogdandárral együtt. Augusztus 20-tól 26-ig a gyaloghadosztályokkal *Vinga* mellett lesznek gyakorlatok, azoutul pedig egész szeptember 7-ig az egész hadtesttel együtt részt vesznek a király-gyakorlatokon.

A *kísszent-miklósi 7-ik lovas tüzér úteg-osztály* július 1-től osztálygyakorlatokat végez augusztus 3-ig, ettől kezdve tüzérségi gyakorlat aug. 10-ig Temeskutas mellett. 11-én visszajönnek *Kísszent-Miklósr*a, s 18-ig itthon maradnak; 19-én indulnak el a *Lippa* környéki hadtest-gyakorlatokra, melyen végig szintén részt vesznek.

Immár véglegesen meg van tehát állapítva hogy a lippal királygyakorlatok szeptember hó 3-ától 7-ig fognak tartatni. Ezt megelőzőleg is azonban farszto, nagy gyakorlatai lesznek a 7-ik hadtest csapatainak. A temesvári helyőrségből a 29. gyalogezred és a 61. gyalogezred 1-ső zászlóalja már július hó 29-én elmennek Temesvárról és csak szeptember hó 8-án térnek vissza. A 20. hadosztály-tüzérezred már július 17-én és a 7. hadtest-tüzérezred július 21-én megy el Temesvárról és szintén csak szeptember 8-án tér vissza. A szegedi II. honvédkerületi parancsnokság elé tartozó honvéd gyalog- és huszárezredök a hadtest kötelékében vesznek részt a hadgyakorlatokon, melyeknek tartamára tűzértséggel lesznek ellátva, még pedig a 21. hadosztály-tüzérezreddel.

A dandár-gyakorlatok augusztus 18-tól 18-ig fognak tartatni. A 87. és 39. gy.-ezredekéből álló 83. gyalogdandár Szilas, Niczkyfalva és Temes-Doboz, — a 33. és 61. gyalogezredekéből álló 84. gyalogdandár Vermes, Izgár és Jerszeg, — a 29. és 48. gyalogezredekéből álló 67. gyalogdandár Viszág, Duleo, Valeamara, — a 46. és 102. gyalogezredekéből álló 68. gyalogdandár Magyar-Szákos és Szinorszeg környékén fog gyakorlatozni.

A 28. (honvéd) gyalog-hadosztály (szegedi 5., szabadkai 6., verseci 7., lugosi 8. honvéd-gyalogezredek) Honoris, Szatumik, Herendjest és Lugos környékén augusztus 20-tól 26-ig, azután Magyar-Szákos környékén fognak gyakorlatozni.

A 7. lovas dandár és a szegedi 8. honvéd-huszárezred augusztus 19-től 30-ig Vinga környékén lesz összpontosítva dandárgyakorlatokra.

Ag. ev. egyházmegyei közgyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Az arad békési egyházmegye ma tartotta évi közgyűlését Aradon. A gyűlés reggeltől délig s a déli szünet után estig tartott, míg a terjedelmes tárgysorozat minden pontjával végeztek.

A közgyűlést reggel nyolc órakor gyámintézet-i Istentisztelet előzte meg, melyen a szegény egyházak részére adakozás folyt. Az istentiszteletet ifj. Zsilinszky Endre m. egyházi lelkész tartotta.

Kilenc órakor nyitotta meg a közgyűlést Zsilinszky Endre dr. egyházmegyei felügyelő. Az elnökség asztalánál ültek rajta kívül: Csepreghy György csabai esperes, Frint Lajos egyházi főjegyző, Abrai Lajos és Steller Albin világi főjegyzők, Liffa János egyházi jegyző.

Csepreghy György esperes terjesztette elő az egyházmegye évi jelentését, melyet tudomásul vettek.

Ezután felolvasták az egyházmegyei iskolaszék jegyzőkönyvét, melyet a tegnapi tartott iskolaszéki ülésen vettek fel. Széberényi Lajos csabai, Galik aradi és ifj. Zsilinszky Endre gyoma-mezőberényi körlelkészek referálása alapján megállapította az iskolaszék, hogy a tanév eredménye jó volt.

Következtek az egyházmegyei számvéviszéki jegyzőkönyvek, majd a pénztári vizgálatról szóló jelentés, mely szerint mindent rendben találtak. Az egyházmegyei költségvetést helyben hagyta a közgyűlés, ugyancsak tudomásul vette a bányakerületi számadásokat.

Hosszabban foglalkoztak a lelkészi és tanítói hiányokkal. Az a terv ugyanis, hogy a lelkészek és tanítók természetbeni járandóságai ne a régi, hanem az új mértékek alapján állapíttassanak meg, lehetőség szerint pedig készpénzben utaltassanak ki.

Az egyházmegyei szabályrendelet is bővebb tárgyalás alapját képezte. Eddig az egyes egyházaknak külön szabályzatuk volt, míg az utóbbi közgyűléseken elhatározták, hogy az egész egyházmegyére kiterjedő szabályrendelet készítenek. Széberényi Lajos csabai lelkész csinálta meg a szabályrendeletet, melyet módosítás céljából kiadtak Frint Lajos aradi lelkésznek. Frint a módosítás helyett új szabályrendeletet készített. Egyben Solymossy Lajos báró is küldött be egy szabályrendeletet. Már előzőleg megküldték a Frint által készített szabályrendeletet az egyházközösségeknek véleményadás végett. Miután e vélemények nem érkeztek be, elhatározta a közgyűlés, hogy csak a jövőben foglalkozik ez ügygel.

Választás is volt kitűzve. Frint Lajos és Abrai Lajos leköszöntek a főjegyzőségről, s helyüket be kellett volna tölteni. Hogy teljesen megfelelő egyéneket nyerhessenek meg, e kérdésben a döntést a jövő közgyűlésre halasztották. Az elhunyt Dax mezőberényi lelkész, gyámmentári elnök helyébe Jeszenszky Károlyt választották meg; Dax helyébe az iskolaszékbe pedig Abrai Lajost.

A jövő évi közgyűlés helyül Mezőberényt jelölték ki.

A kerületi közgyűlésre kiküldettek: Széberényi Lajos, ifj. Zsilinszky Endre egyházi, Institoris Kálmán, Solymossy Lajos báró, Purgly Emil világi tagok.

Délben a gyűlés alkalmából banket volt.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Kornevillei harangok, operetta. Novák Ilona és Márton Illés vendégfelléptével.

Péntek: Lotty ezredesei, operetta. Felhő Rózsi vendégfelléptével.

Szombat: Niniss, operetta. Felhő Rózsi vendégfelléptével.

* Felhő Rózsi Aradon. Holnap csütörtökön este érkezik Aradra Felhő Rózsi, az aradi közönségnek a Leszkay-korszakból való egyik legkedveltebb primadonnája. A közönség körében örömmel fogadták vendégszereplésének hírért, sőt Gonda Lacinak már nagyon is csendessé vált pénztár odujában mozgalmassabb lett az élet, amennyiben már a mai napon sok előjegyzés történt. A művész számos tisztelői ünnepélyes ovációban fogják részesíteni a vendégprimadonnát.

* Az éjjeli menedékhely. Gorkij Maxim hírneves drámájából ma tartották meg az olvasó próbát Zilahy Gyula igazgató vezetése mellett, ki a darabot rendezte. A dráma szerepei a következőképpen osztották ki: A lebut gazda — Marházy, Naszilisza — Aradi Ida, Natasa — Gady Aranka, a rendőr — Juhász, Pepel — Somlai, a lakatos — Polgár, Anna Göbe Aranka, Nosztya — Almásy Lola, a kofaaszszony — Pajor Agnes, Bubnov — Györe, Satin — Könyves, a színész — Zilahi, a báró — Sarkadi, a zarándok — Békés, a cipész — B. Szabó, egy tatár — Fűredi.

* Felhő Rózsi első vendégszereplése. A „Lotti ezredesei” operettben Felhő Rózsi oly művészi-leg alakította Lotti szerepét, hogy még ma is, évek után kellemesen emlékszik a közönség e bájos alakításra, különösen a Fregoli-jelenetre, melynek a francia chanteuse változata, a francia kuplé előadásával frenetikus hatást ért el. A vendégművész a második felvonásban botétdalokat énekel, melyek közül kiemelkedő a „Postásfiu” indulója és Barna Izsó egy zseniálisan komponált új kupléja.

* Niniss. Szombaton lesz második fellépése Felhő Rózsinak, a mikor a Niniss című operettben a címszerepet játssza. E szerepben a szubrette kiváló tulajdonságait emeli érvényre a vendégművész, a mennyiben az előkelő játék és énekművészet kifejtésére bő alkalma nyílik. A bájos belépődal a Gregoirral való kettős, az ugynevezett „uszás kuplé”, a híres „Madrigal” és az „Anatol”-lal való kettős kiemelkedő énekszámok, mely utóbbi a „Cake Walke” elnevezésével különösen bizarr hatása.

Politika a közgyűlésen.

(Vita az új kormány üdvözléséről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Valóságos fiók-parlament volt ma délután a városháza nagytermében, a törvényhatóság júliusi közgyűlésének keretében. Politikai kérdésben vitakoztak a városatyák országgyűlési képviselők módjára afelett, hogy Aradváros közönsége üdvözlje-e Khuen-Héderváry Károly grófot, az új miniszterelnököt és a kabinetjét, avagy csak egyszerűen vegye tudomásul az új kormányelnök azon értesítését, hogy a király őt bizta meg a kabinetalakítással s hogy az ő elnöksége alatt megalakult a kabinet.

A vitában, amely elejétől végig elég szenvedélyes hangú volt, résztvettek az ellenzék részéről Müller Károly és dr. Nagy Sándor, majd Varjassy Arpád és dr. Rosenberg Sándor. A törvényhatóság szavazással határozott s elfogadva a tanács javaslatát, kimondta, hogy az új miniszterelnököt és a kabinetjét a szokásos udvariassággal üdvözli.

A gyűlés e részének lefolyásáról az alábbi tudósítást közöljük:

Kádas Kálmán főjegyző terjesztette elő a közgyűlésnek az új kormányelnök leiratát, melyben Khuen-Héderváry gróf értesíti Aradváros közönségét, hogy a király őt bizta meg a kabinetalakítással, közli a kormány tagjainak névsorát s kéri a törvényhatóságot, hogy őt működésében hazafiúi buzgalommal és eréllyel támogassa. — A tanács javaslata erre vonatkozólag a következő: a miniszterelnöki leirat vétessék tudomásul s egyben intézzen a törvényhatóság az új kormányhoz üdvözlő feliratot olyan tartalommal, hogy Aradváros „a haza javára irányuló működésében” az új miniszterelnököt és kormányát kész támogatni.

(Az új kormány ellen.)

Az első szónok, aki a tanács e javaslatát ellenezte, Müller Károly volt.

Szomorú ténynek tartja, hogy Khuen-Héderváry neveztetett ki miniszterelnökké. Természetes dolog azonban, hogy ha már ki-neveztetett, értesíti erről a törvényhatóságokat s ezt a közgyűlésnek kötelessége tudomásul venni. Kijelenti azonban, hogy ő csak azért veszi ezt tudomásul, mert muszáj; de hogy örömmel vétessék tudomásul, arra sem ok, sem szükség nincs. Leleke igaz meggyőződése az, hogy ez a miniszterelnök nem fog hazafiasan működni s meg van győződve arról is, hogy lélekben így érzi ezt mindenki ebben a teremben, csak nem merik úgy kifejezni mint ő.

A tanácssal szemben azt indítványozza, hogy Khuen-Héderváry kormányralépését, mint szomorú tény, kénytelenségből vegyék tudomásul.

(Az udvariasság követelménye.)

Rosenberg Sándor dr. az udvariasság követelésének tartja azt, hogy az új kormányt a törvényhatóság üdvözlje. Elfogadja a tanács javaslatát, de kijelenti, hogy ezt nem a miniszterelnök személye és politikája iránti lelkesedésből teszi, mert nem él lelkében az az erős meggyőződés, hogy a miniszterelnök a haza javára akar működni. De mivel a legalakotmányosabban uralkodó királyunk éppen Khuen-Héderváryt bizta meg a kabinet megalakításával, hozzájárul az üdvözléshez hangsúlyozván azt, hogy a város törvényhatósága avval a reménnyel van eitelve, hogy a miniszterelnök ígéretét be fogja váltani s mindent az

ország érdekeit szerint fog végézní. Ilyen értelemben elfogadja a tanács javaslatát.

Nagy Sándor dr. szerint túl megy a törvényhatóság az udvariassági aktuson, ha üdvözli az új kormányelnököket. Ha Khuen-Héderváry is udvariaskodnék, talán helyén volna az udvariasság viszonzása, de a miniszterelnök megmondta a Házban Olaj Lajos interpellációjára válaszul, hogy jogosítottnak érezte magát a törvényhatóságokhoz értesítést küldeni, hogy felhívja azokat a törvények pontos végrehajtására. A legilletékesebb faktor tehát, maga a miniszterelnök mondta, hogy ez az értesítés kötelességszerű volt s nem udvariassági tény. A hivatalos érintkezésből pedig ki van küszöbölve az udvariaskodás. Azt vetik az ellenzékhez tartozó városatyák szemére, hogy politizálnak, holott ime kétségtelen, hogy ime politikai kérdést nem azok firtatnak, akik nyugodtan és vita nélkül tudomásul akarják venni a miniszterelnöki leiratot, hanem akik mindenáron üdvözölni akarnak. Az előtte szóló is kijelentette, hogy nem viseltetik rokonérzéssel az új kormány iránt, mégis üdvözölni kész; ő és társai sincsenek bizalommal az új kormányval szemben, de nem is hajlandók üdvözölni.

(Az üdvözlés mellett.)

Varjassy Árpád a tanács javaslatát védte. Az ellenszenv és a hideg fogadtatás — úgy látja — csupán a Khuen-Héderváry személyének szól, mert hiszen a kabinet többi tagjai körülbelül a régié. A miniszterelnöket azért fogadják ellenszenvvel, mert mint mondják, idegen a magyar parlamentben. Hivatkozik ebben a tekintetben Bem tábornokra, aki idegen léte olyan nagy szolgálatot tett az országnak.

Müller Károly: Hogy lehet ilyen összehasonlítást tenni?

Varjassy Árpád: Mikor az emigránsok: Andrássy, Eötvös s a többiek Deák Ferenchez mentek, el kellett volna eszerint utasítani őket, mert idegenül jöttek hozzá. Kossuth Ferenc negyven évig volt idegenben, mégis hazahozták s az ellenzék élére állították. Jól tették, bebizonyította azóta Kossuth Ferenc, hogy távolléte dacára jó hazafi s ma a parlament egyik legkiválóbb tagja. Azt is mondják, hogy Khuen-Héderváry zsarnokoskodott Horvátországban. Nem kell azonban elfelejteni, hogy ott sok millió horvátval szemben ő volt az egyetlen magyar. Itt nálunk a magyarság van túlsúlyban s mégis mennyi baj van a nemzetiségekkel. 60—70 horvát járás közül csak három zavargott, ott sem olyan borzasztóak hát az állapotok, mint amilyenek festik. Elfogadja a tanács javaslatát, ahelyett hogy egy káros forradalom talaját készítjük elő, inkább fogjunk össze s adjunk erkölcsi erőt a kormánynak.

Urbán Iván főispán sajnálattal veszi tudomásul, hogy a törvényhatóság tagjai akkor, midőn a tanács tisztán udvariasságból akarja üdvözölni a kormányt, politizálnak. A tanács javaslatát elfogadásra ajánlja.

(Az állami tisztviselők függetlensége.)

Müller Károly: Nem szólalna föl, ha Varjassy Árpád elő nem jön bölcs oktatásaival. Rosenberg Sándor szabadelvű ember, annak a véleményét tiszteli, de Varjassy Árpád mint tanfelügyelő a kormány közege, neki úgy kell és csak úgy lehet beszélni, ahogy itt beszélt. Mi épen olyan jól ismerjük — mondta Müller — a bán politikai multját, nincs szükségünk tanításra; megtörtént Bánffy Dezső miniszterelnöksége alatt, hogy porázra kellett fogni Khuen-Héderváryt, mikor Horvátország számára a mi országunk rovására akart jogokat kicsikarni. Ha szóló bírálja a bán működését, bizo-

nyára több szabadelvűséggel teszik azt, mint Varjassy Árpád, mert nem függ Hédervárytól. Ha a forradalomtól valakinek félni lehet, úgy első sorban a függetlenségieknek kell félniök, mert ők veszíthetnek a legtöbbet. Kijelenti végül, hogy Varjassyt, mint a kormányról függő helyzetben lévőt, nincs szándéka kapacitálni. Indítványát elfogadásra ajánlja.

Varjassy Árpád: Tiltakozik az ellen, hogy függő helyzetben volna.

Müller Károly: Dehogy nincs.

Varjassy Árpád: Hivatkozik arra, hogy tíz év előtt is ugyanebben a helyzetben volt ő . . .

Szalai Arnold dr: Akkor nem volt királyi tanácsos!

Varjassy Árpád: Akkor is az állam zsoldosa voltam, mégis a Kossuth kultusz szolgálatába állva, létrehozta a 48-as muzeumot; ebben azonban egy nagyhangú függetlenségi szónok sem segített neki. Szájkosarat tenni az állami tisztviselők számára, nem szabad. (Helyeslés.)

Müller Károly tiltakozik az ellen, hogy Varjassy itt érdemeket vindikáljon magának. Elég érdem az, hogy vezető szerep jutott neki abban a mozgalomban, mely az erekiye-muzeumot létrehozta.

Évvél a replikával a személyes kérdéseknek és a vitának is vége lett. A főispán szavazásra tette föl a kérdést s a városatyák közül a tanács javaslata mellett ötvenen álltak föl ellene pedig tizen. Így aztán kimondta a közgyűlés, hogy az új kormányt üdvözli.

A pápa haldoklása.

Az Aradi Közlöny távirati értesítése.

Árad, július 8.

Negyednapja haláltusáját vívja az agastyán teste, a lelke vergődik, nem tud elválni tőle. Megindulással van az egész világ ez iránt a megnató életküzdelem iránt és szomorúan látja belőle: a tudomány mesterkedése képes lesz talán arra, hogy órákat adhasson még az elmulás küszöbén álló egyházfőnek, de a teljesen kimerült erők helyébe újakat varázsolni képtelen. Ez a halódás nemcsak megindító, de vonásai kialakítják XII. Leó nagyságát utolsó óráiban is, XIII. Leóét, aki nagy volt életében.

A pápa küzdelmes óráiról ezek a távirati jelentések számolnak be:

Az éjszaka.

Róma, július 8. (9 óra 35 p. A Stefani ügyek-ség jelentése.) A pápa az éjszakát nyugodtan töltötte. A Vatikánban minden csendes volt. Még dr. Lapponi is alhatott 1 órától 6¹/₂ óráig. A nemes testőrség lakosztályain maradt. A szolgálatot csak az a testőrség látta el, mely rendszeren a pápai termek előcsarnokában szokott lenni. Elsőnek érkezett reggel a Vatikánba Perosi mester, aki megnyugtató híreket hallván a pápa állapotáról, elhatározta, hogy falura megy egy zeneművének befejezése végett. Perosi nem hagyhatta volna el Rómát, ha a pápa állapota reménytelen volna, mert mint a sixtini kápolna direktorának a pápa halála esetén az összes szertartásokon részt kellene vennie. A Vatikánhoz közel álló körök megerősítik azt a hírt, hogy az éjszaka úgy telt el, mintha a pápa egészséges volna.

Róma, július 8. (8 óra 10 perc.) A *Voce della Verità* szerint a szent atya az éjjelt aránylag nyugodtan töltötte.

A délelőtt.

Róma, jul. 8. (Délben 12 óra.) Mazzoni tanár szentségét meglehetősen rossz állapotban találta. A pápa megjegyezte, hogy állapota, mint maga is érzi rosszabbodott, gyenge, s hogy tegnap jobban érezte magát.

Róma, július 8. Mazzoni orvos egy interviwben kijelenti, hogy az agg egyházfejedelemet alig tudják sokszor visszatartani; hogy ágyából föl ne keljen. Ma már kijelentette, hogy segítség nélkül fel akar kelni s karoszkékben szeretne ülni. Ez délelőtt tizenegy órakor hacsak a beteg ereje megengedi, meg is fog történni. Aggasztó jelenség, hogy a *kékiülés* már a kezekre is kezd kiterjedni. Ma még nem vett magához táplálékot. A hőmérséklet 36 fok között ingadozik. A pápát ma este még Mazzonival együtt meg fogja látogatni.

Ma fogják az orvosok megvizsgálni azt a nyolcszáz grammnyi váladékot, melyet a Pravaz-féle fecskendővel távolítottak el a szent atya testéből.

A mai nap.

Róma, július 8. (Délután 6 óra 50 perc.) Az hírlik, hogy a pápa állapota a mai jó éjszaka dacára is igen komoly. A beteg állapotát az orvosok is rosszabbnak tartják, mert vizelet-elválasztás már nincs. O szentsége az utóbbi órákban rendkívül izgatott, sokat alszik és *már nincs eszméleténél*.

Rampolla megtette az összes intézkedéseket, hogy adandó percben azonnal elhagyja a Vatikánt. Lakása már teljesen be van rendezve úgy, hogy azt bármely pillanatban elfoglalhassa. Ugyanis mihelyt a pápa meghal, Rampollának, aki pápai titkár volt, azonnal el kell hagynia a Vatikánt, miután a pápai teendők végzését a camerlengo veszi át.

A Pecci-család kívánságára holnap a beteget meglátogatja *Cardarelli* orvos-tanár is.

Róma (este 7 óra 25 perc.) A most kiadott orvosi bulletin a következőket mondja:

O szentsége a mai napot nyugodtan töltötte anélkül, hogy gyengeségi rohamai lettek volna. Érverés valamivel erősebb, lélegzés nyugodt. Általában ő szentsége jobban érzi magát. *Lapponi, Mazzoni*.

Róma, július 8. A pápa ma környezetének ezt mondta:

— Köszönöm az Istennek, hogy azt a jótéményt megadta nekem, hogy töletek bucsut vehetek. Szeretlek valamennyieteket, de fáradt vagyok.

A választás esélyei.

A pápaválasztás esélyeiről a következőket jelentik:

Ha meg is van tiltva, hogy a biborosok a pápa halála előtt az új választásról beszéljenek, de azért az emberi természetből folyik, hogy már most mérlegelik azokat a körülményeket, amelyek egyik vagy másik megválasztására befolyással lehetnek. Az intrikák persze csak akkor kezdődnek meg igazán, ha a konklave megnyílik, ha az ambíció lázas izgalomban tartja az idegeket, ha megalakulnak a pártok. Így volt ez mindig s ez a jellege lesz a mostani konklavenak is.

Most a választó-biborosok közt meglehetősen nagy a véleménykülönbség. Az egyik részük olyan pápát akar, aki XIII. Leó politikai örökét őrizzé — ezek persze azok, akik Leó pápának köszönhetik a kardinális főveget — mások reformpápát akarnak, aki az egyházat a modern kor szelleméhez alakítsa, ide tartoznak Németország, Franciaország, Anglia és első sorban Amerika főpapjai, a harmadik párt pedig olyan pápát kíván, a ki különösen Olaszországra vonatkozólag osztja a politikai prog-

rammját. Ez a három felfogás fog a mostani konklaveben érvényesülésért küzdeni. Miután pedig a külső bíborosok nincsenek a római főpapoknak ezekbe a harcába beavatva s az ő szavazataik a szavazatok felét teszik ki, persze hogy a cselszövények hálózatával veszik ezeket körül.

Az körülbelül biztos, hogy ismét *olasz pápát* választanak. Sokan azonban ellenzik a kuriához tartozó bíborosok megválasztását. Most tizenkét olasz kardinális van, a ki nem tartozik a kuriához.

	éves
Prisco nápolyi érsek	66
Sarto velencei patriarka	67
Morara anconai püspök	78
Riboldi ravennai érsek	64
Portanova reggioli érsek	58
Francica-Nara cataniai érsek	57
Richelmy turini érsek	58
Dell' Olio beneventi érsek	56
Boschi ferrarai érsek	65
Capesclatro capnai érsek	78
Celesio palermoi érsek	88
Baciliori veronai püspök	61

A kuriához tartozó kardinálisok alatt azokat értik, a kiknek Rómában van az állandó lakóhelyük s résztvesznek a különböző kongregációk munkáiban. Ugyazólván ők képezik az egyház miniszteriumát. A kuriához tartozó bíborosok a szentszéktől külön 20,000 líra évjáradékot élveznek. A pápa ezért nagyon takarékoskodott a kinevezésükkel. Van köztük három külföldi, a spanyol kapucinus, *Vives y Tulo*, a francia *Mathieu* s a bajor *Stein Huber*. A kuriához a következő olasz bíborosok tartoznak:

Ferrata	56	di Pietro	75
Rampolla	60	Mocenni	80
Satolli	64	della Volpa	59
Vanutelli V.	64	Gennari	64
Gotti	65	Dell Drago	65
Vonutelli S.	67	Casetta	68
Segna	67	Somminatelli	68
Pierotti	67	Criasca	68
Agliardi	70	Respighi	60
Csetoni	70	Martinelli	55
Machi	71	Tripepi	67
Oreglia	75	Cavagnis	62

Persze, ezek közül nem mindegyik *pa-pabile*.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi waggongyári dalkör tegnap, július 7-én tartotta rendes évi közgyűlését. Az elnöki megnyitásban *Wappl* Viktor röviden összefoglalván a dalkör működését, szerencsés választásnak minősítette *Zoltay* Mátyás tanítóképző tanárnak a karnagyi állásra való meghívását. A tisztviselői beszámolóik után, melyek közül különösen a kedvező pénztári jelentés keltett jó hatást, az új tisztviselők megválasztása következett. Diszelnökké *Hercel* Bernát igazgatót választották. Az elnöki tisztre *Markóczy* Lajost, a waggongyár műszaki igazgatóját választotta meg a közgyűlés s egyben küldöttséget menesztett az új elnökért. *Markóczy* L. megjelenését harsogó éljenzés kísérte. Mire *Tumó* Lajos, az egyik új elnök, lendületes beszéddel üdvözölte az új elnököt, kérvén egyúttal emelje a dalkört hivatása magaslatára. *Markóczy* melegen átértzett szép beszédében igaz rokonszenvérről és változatlan szeretetéről biztosította a dalkört s kijelentette, hogy teljes erejéből azon lesz, hogy úgy erkölcsileg, mint anyagilag felvirágoztassa azt a már is szép eredményeket elért egyesületet, melyet nagy kulturminisszlojára s mindenekfelett hazafias céljait minden magyarnak támogatnia kell. A közgyűlés többi pontjának, így az alapszabály módosításának is a tárgyalása után a közgyűlés befejeztével a dalkör *Zoltay* Mátyás karnagy vezetésével *Huber* Károly gyűjtő hatású „Szabadság-dal“-át énekelte el, óriási lelkesedést keltve.

Öngyilkosság az önkéntesség miatt

(Egy aradi fiatalember tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Weisz Dávid aradi kereskedő és volt zálogház-tulajdonos családjának nagy szomorúságot okozott ma az az öngyilkosság, amelyet *Weisz* Elemér, *Weisz* Dávid huszonegyéves fia követett el. A buskomor, beteges fiatalember a ház padlásán felakasztotta magát s mire hozzátartozói észrevették, a fiu már halott volt.

Az öngyilkosság reggel fél hét óra tájban történt. A család reggelhez ült s a fiut az egész házban nem tudták megtalálni. Ekkor már gyanus volt *Weisz* Elemér eltűnése s az apa két szolgáló leányt felküldött a ház padlására is, hogy a fiut ott is nézzék meg. A két leány felment s már az ajtóból meglátták, hogy az „Elemér urfi“ felakasztva függ a padlásgerendán. A lányok ettől a látványtól megijedve, lefutottak s ekkor a kereskedés egyik alkalmazottja ment föl, de ez is hasonlóképpen cselekedett, ő is visszafutott a padlásajtóból.

Mire harmadizben fölmentek s az öngyilkost levágták a ruhaszárító kötélről, melyre felakasztotta magát, már halott volt.

A fiatal *Weisz* Elemér öngyilkosságának okát határozottan nem lehet megállapítani. Régebbi idő óta orvosi gyógykezelés alatt áll, épen csütörtökön, vagy pénteken kellett volna anyjával fürdőbe utaznia a kezelő orvosa tanácsára; nem lehetetlen tehát, hogy beszámíthatlan állapotban követte el tettét.

Szülei állítása szerint a fiu utóbbi időkben állandó buskomorságban élt. Az egyéves önkéntességre előkészítő tanfolyamot akarta *Weisz* Elvégezni, de a vizsgán megbukott, rettegott a három évi szolgálattól, s e miatt lett melankolikus.

Az öngyilkos fiatalember temetése holnap, csütörtökön délután lesz szüleinek *Kossuth*-utcai házából.

A politikai helyzet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

A magyar politikai dolgokban fölülte fontoskodó *Wiener Allgemeine Zeitung*-ban olvasuk a következő budapesti táviratot: *Bánffy* Dezső báró főudvarmester ma délután meglátogatta *Eötvös*-utcai lakásán *Vázsonyi* Vilmos képviselőt, a demokraták vezérét.

Másfél óráig tanácskozott a két politikus. Hogy mit beszéltek, miben állapodtak meg, az még titok, de bizonyos, hogy a látogatás szoros összefügg a politikai helyzettel. *Vázsonyi* tudniillik egyik leghevesebb ellensége *Khuenek* s a kabinet elleni harcában a szociáldemokraták is támogatják.

Ismeretes, hogy a különben tekintélynek örvendő *Preussische Jahrbücher* című porosz folyóirat nem táplál irántunk, magyarok iránt, valami különös rokonszenvet s részéről természetesen találjuk, hogy a mai válságos viszonyokat felhasználja egy újabb kirohanásra Magyarország ellen. Megszoktuk már a támadásokat e folyóirat részéről és a legújabb támadásnál csak azt sajnáljuk, hogy ezuttal egy csöpp igazsága is van.

Az említett folyóirat legújabb füzetében is a magyarországi nemzetiségi viszonyokkal foglalkozik és első sorban kétségbe vonja, hogy a magyarok megmagyarosíthatnák valamikor a nemzetiségeket, mikor a hatalmas Poroszország sem képes megnémetesíteni a lengyeleket. Erre — ugymond — a magyarok annál kevésbé lesznek képesek, minél inkább szembeszállnak

az uralkodóházzal, a hadsereggel, tehát azzal, ami a monarchia hatalmi erejének alapját képezi.

A mai magyar állam — az említett folyóirat szerint — nem a magyar faj anyagi és szellemi súlyának és fölényének, hanem csak a fönnálló választói rendszernek köszönheti létét. Egy erős és a katonaságra támaszkodó kormány ennek az állapotnak végét veheti és ha a nemzetiségek bekerülnek a budapesti parlamentbe, a magyarok uralmának egyszerre vége.

A cikk írója azzal fejezi be fejtegetéseit, hogy egészen a dinasztitól függ, hogy a fordulat mikor következze be, s épp azért csodálja, hogy a magyarok most a dinasztia ellen is következtelenen izgatnak.

Bizonyos és kétségtelen, hogy az itt szóban lévő közleménynek minden szava ellenséges indulatból és nemzetiségi forrásból eredő irányzatos tudósításokból származik. A mit azonban a folyóirat a nemzetiségeknek a parlamentbe való bevonulásáról szól, azt megszülelhetnek a függetlenségi párt amaz elemei, a melyek sokat adtak arra, hogy a külföldi sajtó mostanában ily behatóan foglalkozik velünk.

Felhő Rózsi vendégszereplése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Leszkay Andrásnak valóságos üdvöskéje volt *Felhő* Rózsi, a valódi és hamisítatlan színész vér, az operettsubrettek egyik kiváló alakja.

Amikor *Felhő* Rózsi ide szerződött Aradra, akkor végezte el szini iskoláit. Mint teljesen kezdő lépett nálunk a színpadra az „Eleven ördög“-ben. A bírálat nem fogadta akkor nagyon barátságosan; elismerte szép tehetségét, de nem írt róla oly hangon, amint szubrett primadonnákról a bírálat különben írni szokott.

Leszkay, aki ebben a tekintetben kitűnő szímmattal bírt, aki az igaz tehetséget hamar felismerte, csak mosolygott, amikor *Rózsi* a hideg fogadtatás miatt nála panaszkodott.

— Ne busulj fiam — mondta — csak te tanulj szorgalmasan és biztosítalak, hogy rövid idő múlva virágosó hull read és ha kocsin mész haza a színházból, még kifogják a lovakat és úgy huz haza a közönség. En mondom Satyó, a te direktorod.

Es *Leszkay*-nak jóslása rövid idő múlva beteljesedett. Hihetetlen gyorsasággal fejlődött *Rózsi* tehetsége, úgy hogy az első szezon után, már ő uralta a színházat, körülötte és mellette lemaradt mindenki; az operett, melynek lelke ő volt, mind sürűbben került a műsorra és mondhatni, hogy a színház csak akkor volt teli, mikor az ő művésze diadalmaszkodott a színpadon.

Három év után *Leszkay*-val együtt elkerült tőlünk *Felhő* Rózsi és a debreceni színház primadonnája lett, ahol ugyanaz volt a debreceni közönségnek, mint ami volt nekünk.

A mostani téli szezon végével utolsó fellépése alkalmával külön alkalmi lapot adtak ki róla Debrecenben, melynek első lapján arcképe alatt a következő sorok állanak:

A debreceni színház elmúlt szezonjának történetéből magasan emelkednek ki azon napok krónikái, a melyeken *Felhő* Rózsi, énekes társulatunk dédelgetett szubrett primadonnája színpadra lépett. Unnepivé avatta azokat az előadásokat, a melyekben ő résztvett, az a hamisíthatlan igaz művészet, mely előtt minden fellépésekor örömmel hajtotta meg az elismerés lobogóját a debreceni színház finom izlésű, páratlanul műértő közönsége.

Őszinte szeretettel vallja ez a közönség kedvencének azt a művésznőt, a kinek az idei színházi szezon sikerében a legnagyobb része van, a kit az elismerés oroszlanrésze illet meg, most a bucsu pillanatában.

Szép dolog a méltányosság s most, mikor a mindenkor zsúfolt házak előtt lefolyt *Beb herceg* tizenhetedik előadása alkalmával az ősi debreceni

színház az ő nevének éltetésétől hangos, mikor az ő fényes művészi pályafutásának egyik, igaz őszinte diadalt hirdető, virágosóval, babérral elborított határkövéhez ért, örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy a közönség nevében, annak rajongó szeretete, az igaz érdemeket mindenkor megillető elismerése kifejezésül e sorokban az ő dicsőségét maradandóbban is emlékeztessék tegyük.

Es most visszajött hozzánk. A mi közönségünk szívesen fogadja őt örömtelt „Isten hozott!”-tal!

Műmárvány-ipariskola Gurahoncon.

(A gurahonci cementgyár terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Az arad-csanádi vasutak gurahonci cementgyárának igazgatója Bleyer Armin, beadványt intézett Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez, amelyben a miniszter figyelmét arra a körülményre hívja fel, hogy a műmárványgyártásnak elsajátítására megfelelő iskolánk nincsen, s ezen körülmény folytán azok, kik a műmárványgyártást, illetve a készítést és csiszolást, tanoncokként elsajátítják, sohasem juthatnak abba a helyzetbe, hogy e foglalkozást kisiparszerűen űzhessék, hogy az ehhez szükséges rajzolás, szobrászat és asztalosmunka ismeretével nem rendelkeznek.

Rámutat a beadvány arra, hogy márvány-szükségletünk legnagyobb részét külföldről és műmárvánnyal pótoljuk s hogy a műmárvány igen sok esetben a természetes márvány hiányait pótolja, valamint, hogy ezen iparág fejlesztésével a cementipar is nagy mértékben lendülne fel, s értékessé válnának mindazon törmelékek, melyek márvány- és gránitbányáinkban ma felhasználhatlanok.

A gurahonci cementgyár igazgatója, — mint előterjesztésében megemlíti — régebb idő óta törekszik azon, hogy a műmárványiparhoz kisiparosokat képezzen ki, s e célból a vezetése alatt álló műmárványgyárhoz tanoncokat alkalmazott. Azonban törekvése célját nem érheti el, mert hiányzik az alkalom, hogy a tanoncok a rajzolást, szobrászatot és asztalosmunkát elsajátítsák, s javasolja, hogy az országban ma fenálló kőfaragó- és kőcsiszoló-ipari iskolákban a műmárvány tanulása is felvétesse, s ezenkívül oly iskola állíttassék fel, hogy a kőfaragó- és kőcsiszoló-iskolákban ma fennálló tanrend mellett a főszó a műmárvány-, terazzo- és ezzel összefüggő cementiparnak elméleti oktatására fordíttassék.

Ily iskola helyül szerző az aradmegyei Gurahonc községét találja legalkalmasabbnak, miután e helyett felett cementipar és műmárvány van, s közvetlen közelében vannak a menyhászi, simbrói és nagyhalmágyi kiterjedt márvány- és gránitbányák, melyek részben feláratlanok.

Végül felsorolja a beadvány azokat, kik ily iskola felállításából közvetlen hasznot merítenek, s kik a felállítás költségeihez bizonyára készséggel járulnának.

SPORT.

† Kirándulás a Gainára. Az Arad-Hegyi-déki Turista Egyesület kirándulását a gainai leányvásárra f. hó 18-án és 19-én tartja, amidőn a kirándulók egyúttal a brádi világhírű aranyzúzókat is meg fogják tekinteni, tehát oly kirándulók is csatlakozhatnak, akik csakis Brádot akarják meglátogatni és innen Aradra visszatérni. Indulás f. hó 18-án, szombaton reggel 6 25 órakor az aradi pályaudvartól. Érkezés Brádra 12 4 órakor; ebéd, az aranyzúzó és aranybányák megtekintése és visszatérés N.-Halmágyra kocsiokon, itt vacsora és éj-

jeli szállás. F. hó 19-én, vasárnap reggel 8 órakor indulás a Gainára tetszés szerint lóháton és gyalog, érkezés a Gainára d. e. 8—9 órakor, villásreggeli, a leányvásár és kilátás megtekintése és ebéd. Visszaindulás gyalog N.-Halmágyra d. u. 3 órakor, érkezés ide este 8 órakor, itt vacsora és éjjeli szállás. Folyó hó 20-án, hétfőn reggel 4 57 órakor indulás vasuton vissza Aradra, érkezés ide d. e. 11 órakor. Akik a brádi aranyzúzókat nem szándékoznak megtekinteni, indulhatnak Aradról f. hó 18-án, szombaton délelben 12 06 órakor és N.-Halmágyon d. u. 6 órakor kiszállva itt a Brádról érkezőkkel találkozni fognak. Jelentkezhetni a kirándulás vezetőjénél dr. Schmidt Jánosnál a felső keresk. iskolában naponta d. e. 8—10-ig és d. u. 3—4-ig a hol mindenről felvilágosítást nyerhetnek a kirándulók. Vidéki kirándulók is csatlakozhatnak, azonban költségkímélés szempontjából ajánlatos, hogy ebbeli szándékukat a vezetőnél levélben előre bejelentsék.

Alsós — fejbeveréssel.

(Verekedés egy aradi kávéházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Az éjszaka az egyik aradi éjjeli kávéházban csinos botrányt rendezett egy kártya-kompanya. Az alsós-társaság egyik tagja „súlyos testi sértést” követett el a kibic ellen, aki felfedezte a harmadik kompanista előtt, hogy két társa ellene összejátsszik. Az áldozat: Schwarz Samu, az ismert aradi kucséber, tíz gyermekből álló családjának fenntartója, aki most súlyos betegen fekszik lakásán.

A szomorú végű alsós-játék lefolyása s az ebből keletkezett véres merénylet lefolyásáról az alábbiakat írja tudósítónk:

Az „Abbázia” kávéházban tegnap este egy három tagból álló társaság alsózott. A társaság tagjai voltak Holstein József és Auerbach Miksa Aradról és egy makói hitsorsos: Czopf Henrik. Éjjel előtt a kártyázók asztalához leült egy barátjával az öreg Schwarcz, köznéven: a Samu bácsi s kibicelt a játékosoknak.

Játékközben Holstein makkra vette föl, Czopf, aki idegen volt a társaságban: kiosztotta, de megkérdezte egyúttal Auerbachot, aki utána ült, hogy miért nem rontotta a makkot?

Auerbach erre azt felelte:

— Mert nem volt mivel rontani.

Az öreg Schwarcz, aki véletlenül Auerbach háta mögött ült, látta, hogy bár ennek kezében felvételre alkalmas zöld színek voltak, nyilván mert a makói pasasra utaztak, még sem rontotta el a társa makk-felvételét. Schwarcz észrevette, hogy itt valami bilbil van s felvilágosította hangosan a makói Czopfort:

— Dehogyan nem ronthatta volna, csak hogy ezek maga ellen összejátsszanak.

A társaság erre abbahagyta a kártyázást, Schwarcz Samu pedig rövid idő múlva barátjával átment a Grünwald-féle Korona-kávéházba, mely az Arpád-téren van. Fél 1 lehetett ekkor. Amint Schwarcz a kávéházba belépett, alig tett egy-két lépést az ajtó felé, Auerbach megtámadta, előbb kezét, majd egy gyufatartóval fejbeütötte, ő pedig a billiard-asztalnak esett s ezáltal még jobban összetörvén magát, eszméletét veszítette.

A súlyos sérüléseket szenvedett öreg embert dr. Keppich Jakab orvos vette ápolás alá, bekötözte sebeit, majd a lakására szállíttatta. Az orvosi látélet szerint Schwarcz bal szeme, minkét arca és szája sérült, vér aláfutásokkal borított, azonkívül kezén és lábán vannak sérülések.

A rendőrség bünyügyi osztálya holnap fogja tárgyalni a bűnyügyé vált alsóst, melynek szereplőit már ma maga elé idézte.

Csanádmegye közigazgatása.

(Az arató-rész a szerződéseken. — A makói kórház építési költségei. — Csanádpalota orvosa. — Baj a tisztviselő szabadságával. — Kevermes kérelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, július 8.

Csanádmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg július havi rendes ülését Meskó Sándor dr. főispán elnöklésével.

Az ülésen először ifju Návay Lajos dr. alispán terjesztette elő a közigazgatás állapotáról szóló jelentését, amely a múlt hóban is rendes folyású volt. A múlt héten meglátogatta, illetve megvizsgálta a kovácsbázi járás községeit s mindenütt rendet talált. Rendeletet adott ki a közigazgatási tisztviselőknél, hogy a munkás-szerződéseken az arató-részt mindig súlymérték szerint állapítsák meg s mellőzzék a kétes értékű ürmértékeket, a vékát és köböt.

Az új kórház ügyiratait felterjesztették a tervekkel együtt a belügyminiszterhez, de intézkedés még nem érkezett.

Justh Gyula az iránt intéz kérdést, hogy a kórház részére vásárolt telkek ára ki van-e fizetve? Ugy tudja, hogy nincs s mivel ezt sürgősnek tartja, feliratban óhajtja a minisztert megsürgetni, hogy a kórház ügyének ezen részét a többiekkel elkülönítve soron kívül intézze el.

Návay Lajos helyesli az indítványt, mivel ő már négy ízben megsürgette a kórház-ügy elintézését a miniszteriumban, de nem lett eredménye.

A bizottság egyhangulag hozzájárult az indítványhoz, s az alispán jelentését tudomásul vette.

Az árvaszéki elnök jelentése kapcsán a bizottság tudomásul vette, hogy a palotai Kriván-féle hagyatéki ügyében folyik a vizsgálat.

Csanádpalota község más ügygel is szerepelt a mai ülésen, még pedig a községi orvos révén. Ezek óta surlódás, kellemetlenkedés van a község, képviselőtének egyrésze és H. Kovács Bálint dr. községi orvos között, aminek a következményeképp úgy a közigazgatási bizottságnál, mint a vármegye törvényhatóságánál egyik feljelentés és panasz a másikat érte az orvos ellen. A bizottság vizsgálatot is rendelt el, de mert ennek során megállapították, hogy a panaszok személyi összekapcsolások következményei, az orvost felmentették. A panaszosok most azonban a belügyminiszterhez fordultak, aki leiratában elrendeli, hogy a bizottság újabb vizsgálatot tartson. A bizottság a rendelet értelmében megindítja a vizsgálatot s annak vezetésével az alispánt bizta meg.

Makó város képviselője legutóbbi közgyűlésén néhány tisztviselő szabadságolás iránti kérelmét tárgyalta. A polgármester kapott is hat heti szabadságot, a többiekét azonban a képviselő nagylelkűen megtagadta. Aki beteg, mondjon le hivataláról. A kérelmezők között volt Borka István rendőrbiztos is, aki éjjel-nappal szolgálatban lévén, meghült s feltétlenül szüksége van a szabadságra. Megfelebbezte a képviselő határozatát s a felebbezés következtében ma a bizottság akkép határozott, hogy a képviselő újabb és méltányosabb határozat hozatalára utasítja, egyben felhívja, hogy a tisztviselő szabadságolásáról s annak idejéről szabályzatot készítsen.

Kevermes község lakossága földet kér az uradalomtól, parcellákra osztva, jutányosabb haszonbér mellett. A kérelmet a bizottság pártolólág terjesztte fel a miniszteriumhoz.

A bizottság ezután vita nélkül vette tudomásul a többi előadónak úgy a havi, mint féléves jelentését, s az ülés 12 óra körül véget ért.

HIREK.

Idézés karhatalommal.

— Máglás Manó és a rendőrség. —

Arad, július 8.

Máglás Emánuel aradi román újságírónak nagyon sok baja van a bíróságokkal. Hirlapi közleményei révén számos rágalmozási és becsületsértési pört indítottak ellene, melyek közül a legnevezetesebb az volt, mikor *Mangra* Vazul felperes maradt a csávába, olyan formán hogy az öt súlyos vádakkal terhelt Máglást felmentették.

Most újból sajtópörbe került Máglás. — *Oncu* Miklós dr., a *Viktoria* aradi takarékpénztár vezérigazgatója jelentette fel, mert egy temesvári lapban nagyon súlyos vádakkal illette. Az itélelhetősége a temesvári sajtóbírószék illetékes ez ügyben.

Tárgyalást már kétszer tüztek ki, de Máglás mind a kétszer elmaradt. Legutóbb elővezetetés terhe alatt idézték, meg még pedig holnap, csütörtök délelőtt kilenc órára.

Ugy látszik, meg voltak győződve róla, hogy Máglás nem fog megjelenni, és ezért az elővezetést már ma foganatosították. Máglás azonban kijelentette, hogy nem mehet el Temesvárra a tárgyalásra, mert beteg. Tényleg lakásán az ágyban is fekszik.

A rendőrség, mely az elővezetést foganatosításával meg volt bízva, erre orvosi vizsgálat alá vettette Máglást, hogy tényleg beteg-e.

Megjelent a román újságíró lakásán *Tisch* Mór dr. városi tb. főorvos és *Vidéki* Gusztáv rendőrtiszt, s a főorvos megvizsgálta Máglást. Konstatálta, hogy nem beteg, s elmehelet Temesvárra. Erre azután a városházára vitték és ott holnapig elzárják, hogy Temesvárra továbbítsák.

Az elővezetésnek ez a formája, annyi bizonyos, hogy nem mondható szelidnek és sok szó fér hozzá.

— **T. előfizetőinkhez.** Tisztelettel felszólítjuk t. előfizetőinket, hogy amennyiben valaki a lap kihordása körül késedelmet, avagy mulasztást tapasztalna, úgy jelentse be telefonon, vagy levelezőlapon lapunk kiadóhivatalához (telefonszám 151.) Fűrdőre utazó t. előfizetőinknek a lapot *bárhova szívesen elküldjük.*

— **Justh Gyula beszámolója.** Csanádmegye közgazgatási bizottságának mai ülésére Makóra érkezett *Justh* Gyula, Makó város országgyűlési képviselője is. Ülés után *Justh* Gyula hosszasan tárgyalt a makói ellenzék vezérférfiai val s abban állapodtak meg, hogy a képviselő úgy az országgyűlési állapotok, mint az ellenzék álláspontjának bőséges és részletes megismertetése céljából e hó 19-én, *vasárnap* délelőtt beszámoló beszédet tart Makón. A beszámolót nagy érdeklődéssel várják Makón és a megyében.

— **Az eskütéri hid megnyitása.** A kereskedelmi miniszteriámban már megállapodtak abban, hogy mikor avatják fel és nyitják meg a fővárosi eskütéri hidat. A megállapodás szerint a hid megnyitása ez év október 15-én lesz. A hid felavatására talán ő felsége is eljön.

— **Gimnázista főhercegek.** A bécsi „Schotten-gimnázium”-nak egyszerre három főhercegdíákja is van: *Ottó* főherceg fia, *Károly*, *Ferenc* József és *Ferenc Szalvátor* főherceg két gyermeke, *Erzsébet Franciska* főhercegnő és *Ferenc Károly Szalvátor* főherceg. A gimnázium értesítője érthető büszkeséggel így emlékezik meg előkelő növendékeiről: „Ő felsége Károly Ferenc József főherceg mint az előbbi években,

most is látogatta iskolánk nyilvános tanóráit, a hatodik osztályt végezte és az előírt vizsgákat kitűnő eredménnyel állotta. — Március 14-én ő felsége *Ferenc Károly* főherceg és *Erzsébet Franciska* főhercegnő felséges szülei jelenlétében vizsgáztak iskolánkban nagyon jó eredménnyel. Mindkét felséget képesítettnek nyilvánítottuk a középiskolákra.”

— **Kolossváry Dezső — az új véd-törvényről.** A képviselőház véderő-bizottságának mai ülésén *Kolossváry* Dezső honvédelmi miniszter rendkívül fontos és érdekes tervezetét ismertette a készülő véderő-törvényjavaslatnak, elmondván abban egyúttal a maga programbeszédjét is. A véd-törvény a két éves szolgálati idő alapján épül, ez azonban az ujoncjutalék és a békelétszám felemelését vonja maga után. Azok az önkéntesek, kik a tisztí vizsgát is nem teszik, második évi szolgálatra ezért nem lesznek kötelezhetőek, kivéve ha az önkéntesi kedvezményre érdemtelenné találtattak. A magyar tisztok áthelyezése sok szolgálati nehézséggel jár, de aki áthelyezésért folyamodik, azt azonnal átteszik magyar ezredhez. A honvéd-tüzérség felállítását magyar pénzügyi szempontból szükségesnek nem látja, de a javaslat benyújtásáig, még tanulmányozni fogja a kérdést. Az önkéntesi vizsga német nyelvét nem lehet eltörölni, mert a leendő tiszteknek a német nyelvből legalább annyit kell tudni, amennyit a szolgálat megkövetel. Az itt főbb vonásokban elmondott program általában jó hatást keltett a bizottság tagjai között.

— **Támadás a honvédelmi miniszter ellen.** Az új honvédelmi miniszter, aki a minap éljenzést és tapsot aratott, mikor kijelentette, hogy aratás idején nem fogják behívni fegyvergyakorlatra a mezeli munkásokat, nem sokára meg fog győződhetni róla, hogy a piros bársonyszék nem rózsaszín. Kemény támadás készül ellene azért, hogy *Benárd* Jenő honvéd-őrnagyot nagy hirtelen Marosvásárhelyre helyezték át Sátoraljaujhelyről. Erre az áthelyezésre állítólag az adott okot, hogy *Benárd* részt vett a sátoraljaujhelyi Rákóczi-ünnepen és ott beszédet is mondott a lakomán. *Nessi* Pál képviselő interpelláció alakjában fogja szóvá tenni az ügyet.

— **Péter király orvosa.** A szerbek új királya, mint Belgrádból jelentik, most válogatja ki a legérdemesebbeket arra, hogy személyes szolgálatot teljesítsenek az udvarában. Tegnapelőtt jelent meg a hivatalos lapban a király udvari orvosának a kinevezése. Erre a megtisztelő állásra, amelyre nemcsak kiváló tudomány, hanem nagy bizalom is kvalifikál, doktor *Kosta* Ditrich orvost nevezte ki I. Péter. Ennek az egyszerű kinevezésnek azonban érdekes a háttere. Mindenekelőtt az a különösség rejlik benne, hogy a doktor messze tengeren túl él — Kongóban, Afrikában, ahová nemrégiben menekült, önkéntes száműzetésben, mert *Sándor király* fölfedezte, hogy őt meg akarta mérgezni az *összeesküvők* parancsára. Most Péter király elhozza a derék orvost Belgrádba, mert igen nagy a bizalma az orvos iránt, akinek ilyen érdekes multja van.

— **Az új miniszterelnök lakása.** *Khuen-Héderváry* Károly gróf, akinek a családja nyáron át Nusztoron tartózkodik, egyelőre a sógoránál lakik, a szervia-téri Teleki-palotában és csak az ősszel szándékozik beköltözni a miniszterelnöki palotába. A berendezkedés ott most folyik. *Khuen-Héderváry* egész ujonnan rendeztetni be a miniszterelnöki lakást és egészen új butorokat is rendelt, még pedig csupán hazai cégek-

nél. Minthogy azonban a miniszterelnök úgy találta, hogy a lakás nem elég nagy, három szobát, mely segédhivatali célokra szolgált, kiűrtetett és most ezeket is hozzácsatoltatja a lakáshoz, úgy hogy az egyik lesz az ő dolgozószobája, a másik kettőből pedig kis elfogadótermet csinálnak, áttörvén az egyik választófalat. A kőművesek már meg is kezdték a munkát, mert *Khuen-Héderváry* azt kívánja, hogy az átalakítás és berendezkedés, szeptember közepére teljesen be legyen fejezve.

— **Közigazgatási vizsga.** A pécsi közigazgatási tanfolyamon megtartott közigazgatási vizsgálaton az aradmegyeiek közül *Schauer* Gyula kitüntetéssel, *Hónigess* Kajetán egyhangulag, *Szakáll* Dénes szőlőbbséggel nyertek oklevelet.

— **Katonák szabadságolása az aratás idején.** Félhivatalosan jelentik: Julius havára az előírt békelétszámok kiegészítése céljából 28 napi fegyvergyakorlatra póttartalékosok hivatnak be. Ezek közt mezőgazdasági munkások is voltak, ez a körülmény arra indította a hadügyi kormányt, hogy nemcsak Magyarországon, hanem Ausztriában is oly tartalékosoknak és póttartalékosoknak, akik mezőgazdasági munkások, az aratási hónapokban való behívását teljesen mellőzte és amennyiben ily emberek már bevonultak, azok szabadságolását rendelte el.

— **Házasság.** *Guntersdorf* Lajos sikulai kereskedő f. hó 5-én vezette oltárhoz *Szogy* Róza kisasszonyt, *Szogy* Demeter muzikai kövácsmester leányát.

— **Eötvös Károly adomája.** A folyosón nagy sereg képviselő vette körül *Eötvös* Károlyt, mert a vajda *Kossuth* Lajosról mendott el érdekes intimításokat.

— Szokott volt-e *Kossuth* Lajos adomázni? — kérdezte az egyik képviselő.

— Nem igen! — felelte *Eötvös*. — De azért, mikor egyszer meglátogattam, mondott el néhány pompás adomát.

Es azután *Eötvös* reprodukált néhányat a *Kossuth* anekdotáiból, köztük ezt a pompásat:

Monokon, *Kossuth* szülőhelyén csak református templom volt, hát az odavaló luteránusok a szomszédos Tállyára jártak el templomba, mert ott volt luteránus templom. *Kossuth*ot is abban keresztelték meg.

Egyszer *Kossuth* Lajos otthon járt Monokon és találkozott egy nagyon öreg emberrel, akivel elbeszélgetett és akitől meg is kérdezte:

— Milyen vallásu maga, barátom?

— Hát instálom — felelt az öreg monoki — amíg győztem, luteránus voltam, de most már — üsse a kő! — kálvinista vagyok!

— **A letépett szociálista plakátok.** Mikor a minap a képviselőházban szoba került a letépett szociálista plakátok ügye, a miniszterelnök kijelentette, hogy ha bebizonyulna, hogy a rendőri közegek tényleg szabályellenes dolgokat követtek el, úgy a vétkesek fegyelmi uton fogják elvenni büntetésüket. Az ügyben tényleg vizsgálat folyik, melyet maga *Selley* Sándor miniszteri tanácsos vezet, aki már eddig is több rendőrt kihallgatott.

— **Kolossváry miniszter balesete.** Az új honvédelmi minisztert ma kellemetlen baleset érte. Egy karosszékben ült és a tyukszemét akarta vágni, amikor a szék megcsuszott a sikos padlón és az éles tyukszemvágó kés végighasította a miniszter lábaszárát. A seb igen mély volt és erősen vérzett. A minisztériumbeli katonarvosok nyomban a miniszter segélyére siettek és hét órással bevarrták a sebet. Remélhetőleg a balesetnek nem lesz súlyosabb következménye.

— **Ki akar postás lenni?** A m. kir. posta, távirtda és telefon hivatalban 108 gyakornokjelölti állást akarnak betölteni. Pályázhat: aki középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más intézetet érettségi vizsgálaton sikeresen végzett, 18-ik életévét betöltötte és Magyar országot

gár. A pályázó községi, erkölcsi bizonyítványal fedhetlen előéletét, közhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta és távirda szolgálatra testileg alkalmas voltát tartozik igazolni. A sajátkezűleg irt és főszerelt kérvények, a már közszolgálatban állók által felettes hatóságuk, a közszolgálatban nem lévők által pedig az illető főszolgabíró, vagy polgármester útján július hó 31-ig, a szerint, a hol a pályázók alkalmazást óhajtának nyerni: a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy Zágrábi posta és távirda igazgatóságához nyújtandók be.

— **Uj gimnázium Gyulán.** Gyula város új román. kath. gimnáziumot épített. Az építkezésre 174,641 korona 39 fillér van előirányozva s a munkálatokat nyilvános árlejtésen adja ki a város. Az árlejtési hirdetés szerint az ajánlatokat július 27. délelőtt 11 óráig kell benyújtani. Pályázni lehet az összes munkára együtt, vagy munkacsoportonként külön-külön is.

— **Vécsey Ervin felgyógyult.** A közelmúlt hetek rendőri szenzációinak egyik hőse, Vécsey Ervin huszárhadnagy, mint értesülünk, a napokban hagyta el a XVI-ik helyőrségi kórházat, ahol körülbelül hat hétig feküdt betegen. Szenvedései és sorsa egyaránt rokonszenvet váltottak ki iránta a közönség körében. Osmert dolog, hogy ott lőtte föbe magát a haldokló Csongor Mariska előtt, aki nélkül nem tudta az életet elképzelni. A sors másképpen határozott; az életerős huszártiszt felgyógyult és testben és lélekben megerősödve lép ki ujra az életbe.

— **Az Asztalos Sándor-utcai késelő letartóztatása.** Az Asztalos Sándor-utcai késelés egyik hőse, Gácsa András, ki Szekeres Lázárt mellbe szurta, mint megirtuk, a rendőrségtől átkísérték vizsgálóbíróhoz. Gácsa előtt ma Nagy József helyettes vizsgálóbíró kihirdette a letartóztatást elrendelő végzést. A letartóztatás ellen úgy Gácsa mint védője Kráitz Lajos dr. ügyvéd felfolyamodást adott be.

— **Ártézi kutak Makón.** A makói tehénjárási gazdaság három ártézi kut furrására június hó 28-án árlejtést tartott. Egyedüli pályázó Orbán Sándor hódmezővásárhelyi ártézi kútfuró volt, aki kétezer koronát kért egy-egy kúrtért. A gazdaság elnöksége ezt az ajánlatot magának találta, így újabb árlejtést fog tartani.

— **Megszökött huszár.** A szegedi huszárek egyik közembere: Bauer János aradi asztalos segéd megszökött a katonáktól. A szegedi huszárezredparancsnokság távirati megkeresésére az aradi rendőrség is keresi a megszökött huszárt.

— **Meggyalázott holttestek.** Nemesvidon (Somogy megye) e hó elején több sirt feldulva találtak a temetőben. Az ottani csendőrség azonnal megindította a nyomozást és ennek eredménye a legundorítóbb bűnről szakgatta le a leplet. Mult szerdán a községi temető öre jelentést tett a csendőrségnek, hogy a május hó 8-án eltemetett cigányleány sírját feldulva találta. Ez már akkor a negyedik volt, amelyen a dulás nyomait felfedezte. Valamennyi asszony vagy leány sírja volt. A gyanus sírokat a kaposvári ügyészség rendelkezésére felásták. Az exhumálással azt konstatálták, hogy a gyanus sírok koporsóiban egyik-másik holttestet teljesen mezeten találtak, némelyiknél csak egyes ruhadarab vagy a lepedő hiányzott. A holttestek nagyjában egymással teljesen megegyezőn meg voltak csonkítva. Kitént, hogy beteges kéjvágy vezérelte a sírok és a holttestek meggyalázóját. — A vizsgálat erélyes vezetésére a kaposvári ügyészség a marcali-i járásbírósgot hívta fel. A csendőrség a nyomozást a legszelebb körben indította meg és rövid idő alatt sikerült a holttestek meggyalázóját Németh Pál bakóti illetőségű 21 éves legény személyében kézrekeríteni Nemesvidon, ahol már hónapok óta lakik. A legény börtökében több gyanus, véres ruhadarabot találtak. Németh Pál a lehető legnagyobb cinizmussal vallotta be szörnyű bűnét. Saját állítása szerint ezelőtt Söjtör (Zala megye) községben a sírásónál lakott, aki közölte vele, hogy ő a sírokat fel szokta bontani, mert neki ez gyönyörűséget okoz. Egy ízben

együtt követték el ezt a gyalázatoságot, majd Németh Pál Söjtörön három sirt egyedül bontott fel. Közben Nemesvidra került, hol titkát közölte unokatestvérével, Glacovék Ferencsel, aki azután vele tartott. Bevallották, hogy Nemesvidon már két sirt bontottak fel s a hullákat megcsonkították, a hullafoltos lepedőt, ruhadarabokat magukkal vitték s ágyukba rejtették. A lepedőn rajt aludtak, a ruhadarabokat viselték s ez nekik kéjes gyönyört okozott. Sőt Németh Pál egyik hullá hashártyájából vágott ki egy darabot s azt szorongatta állandóan a kezében. Németh Pált és Glacovék Ferencet a csendőrség letartóztatta és a kaposvári ügyészség fogházba szállították tegnap. A vizsgálatot még folytatják.

— **Loubet Angolországban.** Londonból táviratozzák: Loubet elnök ma délután a királyi család több tagját meglátogatta. Majd visszatért a Yorkhouseba, a honnan a francia nagykövetségen tartott fogadtatásra hajtatott. A király esti fél 8 órakor érkezett a nagykövetségre, hol az elnök fogadta. A vendégek között voltak a walesi herceg, Balfour lord, Chamberlain, lord Rosebery, a dewenshirei herceg, Lansdowne marquis, Barl of Selbourne, Campbell Bannermann, az amerikai és orosz nagykövet. A diszlakomán beszédek nem mondtak, csak Loubet mondott pohárköszöntőt a király és a királyi család egészségére. Észrevették, hogy Chamberlain hosszabb ideig beszélgetett Delcassé külügyminiszterrel. Először Edvárd király távozott a követségi palotából, hogy a Convent Garden-színház díszelőadására menjen. Röviddel ezután követte Loubet elnök is. Az utcákon nagy néptömeg rendkívüli módon ünnepelte az elnököt. A színház a díszelőadás alkalmából pompás képet nyújtott. A nézőteret gazdagon feldíszítették. Az egész színházban La France-rózsákat lehetett látni, melyek különösen a páholyerkélyeket díszítették. Anglia egész arisztokráciája jelen volt a díszelőadáson. 9 órakor vonultak be a páholyukba a király, a királyné, Loubet elnök és a királyi család tagjai. A zenekar a Marseillaisot és az angol népimnuszot játszotta. A miniszterek és udvari méltóságok a királyi páholytól jobbra és balra lévő két páholyban foglaltak helyet. Az előadásnak éjféli körül volt vége. A király és a királyné, valamint Loubet elnök ezután visszatértek a Birmingham-palotába, illetőleg a Yorkhouseba.

— **Udvarlás közben.** A letartóztatás mindig kellemetlen annak, akit ez a kis baleset ér, de bizonyára legkellemetlenebb akkor, ha az illető éppen szép nőnek udvarol. Ilyen esetről érkezik híradás Brassóból. Bus Károly Lajos ügyvédi irnokot a dévai törvényszék súlyos testisértés büntetése miatt két hónapi börtönre ítélte. Az elítélt ahelyett, hogy börtönbüntetését megkezdte volna, Brassóba ment s ott uri életet kezdett élni. A dévai ügyészség megtudta Bus Károly tartózkodási helyét, s táviratilag utasította a brassói rendőrséget, hogy tartóztassa le. Az ügyvédi irnok javába csapta a szelet tegnap a horzón két fiatal urileánynak, amikor hozzálépett Höncz Gusztáv csendőrszervező s a törvény nevében letartóztatta. Bus Károlyt nyomban a rendőrségre kísérték s onnan biztos fedezet alatt Dévára szállították.

— **Talált holttest.** Mondorlakon a révészek tegnap egy 40—50 év körüli férfi hullát fogtak ki a Marosból. A hullaszemlét Borsos Béla dr. aradi járásorvos megejtőn, konstatálta, miszerint a hullán külérőszak nyoma nincs. Az illető, akinek kilétét nem tudják, vagy baleset áldozata lett, vagy öngyilkosságot követett el.

— **Névmagyarosítás.** Schlesinger Jakab aradi lakos, valamint Sarolta nevű kiskorú leánya nevüket Sugar-ra változtatták át.

— **Különösen felhívjuk a közönség b. figyelmét Weinberger Ferenc jóhírű ékszerész és aranyműves mester hirdetéseire.** Ezen kiválóan szakképzett aranyműves mester műhelyéből a legszebben és leglelkiesmeretesebben készített új tárgyak, alakítások és finom javítások kerülnek ki a legol-

csóbb árákon. Ajánljuk őt mindenkinek a legmelegebben. Ugyanott dus ékszer, ezüst és valódi genfi zsebóra raktár. Telefon 439.

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi s abécsei kiállításán arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltünteti a szepőt, májfoltot és mindennemű tisztálanságot az arcáról és annak gyönyörű üdéséget, fiatalságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és tarsai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tabor Gyula gyógyszerárában Pécskalet 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— **Vásár utáni híradás.** Közvetlen forrásból értesülünk, hogy Porter Vilmos Nagy Aruháza, Aradon, a Szabadságtéren, mindama nyári cikkeket, amelyek a mostani nyári vásár alkalmából el nem fogytak, különösen mérsékelt és kedvezményes árákon szándékozik eladni. Mint-hogy a cég igen nagy raktárral rendelkezik és semmi esetre sem szándékozik ennek egy részét jövőre eltenni, az áruház eljárását feltétlenül indokoltnak tartjuk, s egyben arra felhívjuk mindazok figyelmét, akik különös kedvezmények mellett, szeretnek alkalomszerű bevásárlásokat tenni. Fontosnak tartjuk megjegyezni azt is, hogy bár az árak a képzelhető legalacsonyabbak, mindamelllett a fényképkezelvény továbbra is életben marad; vagyis 10 korona bevásárlás mellett mindenki kap egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen, csupán a díszes papírkeretért térítendő meg 3 korona. Érdekes, hogy mostanában a képek feltűnően jól sikerülnek.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a Kossuth gyógyszerész izzadás elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Béni-tér 15. (Dengi ház). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és tarsai urak drogueriájában.

— **x— Orvendetes dolog,** hogy a közönség felvilágosodottsága mellett csak jó aru érvényesülhet. Erre támaszkodva, mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb módszer szerint, modern berendezésű gyáramban készült kitűnő parmai ibolya-zappanomat, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír, a bőrt finomítja és üdíti. Rendkívül szelíd hatásánál fogva a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy sikerrel használják. Minden külföldi szappant háitérbe szorit. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készítője: Szabó Béla gyógyszerész, pipere-szappangyáros Miskolcon. Raktár Vojtek és Weisz drogueria és parfüm-nemű nagykereskedésében Aradon.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A dohány-utcai büntanya.** Nagy feltűnést keltett annak idején az a hír, hogy a fővárosi rendőrség megállapította, hogy a Dohány-utca és Kertész utca sarkán levő Minta kávécsarnok és étkező külön helyiségében férfiak leányruhába öltözve erköléstelen módon mulatoznak. A kávécsarnok tulajdonosa Róna (Rosenfeld) Árpád üzletszerűen folytatta esténként a kenyérkeresetnek ezt a módját és a detektívek a mulatozásban állítólag részt vett egyének közül a következőket jelentették föl: Weisz Lajos, Baumann Anna, Gellért Géza, Wincze Mihály, Vidiczki Rezső, Róna Gyula, Joum Milán, Varga Jolán, Moxl Jozefin, Einfalt Kálmán, Róna Árpád, Fischer László, Jóli Sámuel, Edenburg Lázár, Gászer János, Krisztháber Ferenc, Honig Miksa, Vécei Emil, Junek Ferenc, Berkes Károly, Foda Mihály, Medveczky Alfréd, Fuchs József, Darmstädter Gyula és Negele Gyula vádlottakat, akiket ma vont felelősségre Nagel

János büntetőbíró. Tekintettel az ügy ké-nyes természetére, az ügyészség zárt tárgya-lást rendelt el és csak a bizalmi férfiak ma-radtak benn a tárgyalóteremben.

A város közgyűlése.

(Apróbb ügyek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 8.

Aradváros törvényhatósága ma délután négy órakor tartotta meg közgyűlését. Hosszabb időt vett igénybe az új kormány megalakulásáról szóló miniszterelnöki leirat körüli jogi vita. Erről lapunk más helyén számolunk be.

A közgyűlés többi része egyhangú volt, úgy látszik ez nyitotta meg a nyári uborka-szezon közgyűléseinek sorát. A kisebb ügyek tárgyalásáról az alábbi tudósítást közöljük:

Az iskolaszéki utasítás.

Aradváros iskolaszéke felterjesztést inté-zett a kultuszminiszterhez, hogy változtassa meg az új iskolaszéki utasítás azon rendelkezését, mely szerint olyan iskolaszéki tagok, kik az iskolaszék alatt működő tanítókkal rokonsági kötelekben állanak, nem lehetnek tagjai az is-kolaszéknek.

A miniszter arról értesítette most másod-izben az iskolaszéket, hogy sajnálattal bár, de a kérelmet nem teljesítheti. A közgyűlés tuda-másul vette a miniszter válaszát.

Az új árvaszéki szabályrendelet.

A városi árvaszék jelentette, hogy a gyám-pénztári kezelésről és a gyámügyi számvitelről új szabályrendeletet alkotott, mely sok régi bajt van hivatva megszüntetni. A szabályren-delet csak most készült el s ezért a bizottsági tagok csak ma kaphatták meg. Urbán Iván fő-ispán jelezte, hogy a szabályrendelet Gunda Zoltán számtanácsos észrevételei alapján ké-szült s így teljesen megfelel annak az irány-nak, melyet a miniszteriumban megkövetelnek. Indítványozza tehát, hogy fogadják el a sza-bályrendeletet, mert ha módosítanák is, a mi-niszteriumban nem hagynák jóvá. A közgyűlés elfogadta.

Helyettesítések.

A polgármester jelentette, hogy az árva-széki jegyzők teendőivel, nevezetesen a halál-eset felvételekkel és a hagyatéki leltározásokkal Marosi Miklós fogalmazót, a községi bíról végrehajtói teendőkkel Institoris Zsigmond se-gédtitstet bízta meg, kiknek azért külön évi díjat kér megszavazni. Ezt a közgyűlés meg is szavazta, mégis a Simon Gábor örökének ilyen betöltésével évi 600 koronát takarít meg a város.

Adományok.

Kassa város átiratára a II. Rákóczi Ferenc szobrának felállítására 100 koronát, a belényes-sonkolyosi ev. ref. egyház kérelmére 20 koro-nát ajánl a tanács megszavazni. Bing Ede fel-szólalására az utóbbi összeget 50 koronára emelték fel.

Szabadságolások.

A közgyűlés Kádas Kálmán főjegyzőnek hat heti, Vizer Péter alügyésznek öt heti, Du-lovits Oszkár számtisztnek négy heti, Zikó Já-nos fogyasztási adófelügyelőnek hat heti, Setan-kovits Milos tűzoltó főparancsnok 6 heti, Urbá-nyi Béla főpénztárnoknak hat heti, Kövér Zsig-mond segédtitstnek négy heti szabadságidőt engedélyezett.

Amikor Sztójka József adóügyi számtiszt szabadság idő iránti kérvényéhez érkezett az előadó, Szalai Arnold dr. hevesen felugrott és éles hangon szólt, röviden és keményen meg-nyomva a szavait:

— Méltóságos főispán ur, szabad tudni, hogy Sztójka milyen jogcímen kér szabadságot? Kádas Kálmán, az előadó felelte:
— Betegség címén.
— Es mivel igazolja? (Felkiáltások: Joga van hozzá! Szabályrendeletet hoztunk.)
— Orvosi bizonyítvánnyal.
— Ki állította ki ezt az orvosi bizonyít-ványt? tudakolta erőyes hangon Szalai.

— A városi tiszt főorvos — volt a válasz. Erre Szalai leült.
Ez az incidens, a melyhez Szalai dr. rend-kívül izgatottan fogott hozzá, meglehetősen kínos feltűnést keltett, miután a bizottsági tagok nem tudták, mi célja van felszólalónak a faggatásai-val s később jutottak csak arra a tudatra, hogy Szalainak nem lehetett tudomása az új sza-bályrendeletéről, mely minden tisztviselőnek sza-badságot biztosít.

A lovasut kérvénye.

Az aradi közúti vaspálya és téglagyár rész-vénytársaság körülbelül 38000 négyszögöl föl-det akar bérelni a várostól tégláégetési célokra. Katasztrális holdanként 1000 koronát ígér. A gazdasági szék foglalkozott a kérvénnyel és azt javasolja, hogy 1500 korona bérösszeg fe-jében engedje át a város a kívánt területet. Kiss Ferenc felszólalására azt a felvilágosítást adta Varjassy Lajos gazdasági tanácsos, hogy ezért a bérért a többi ajánlkozó is megkaphatja a kérdéses területet.

Csatornázási misériák.

A tanács javasolta, hogy a csatornázási és vízvezetési berendezési kölcsönökből előállható veszteségeket a szennyvízcsatornázási alap tar-talék alapjából fedezzék. Tedeschi Viktor ez el-len tiltakozott, Steinhart Mór dr. és Virágh Lajos főmérnök hozzászólása után Hegedűs László indítványára a kérdést, mivel még tisz-tázva nincs, levették a napirendről.

Az új gyámpénztárnok.

A mikor Gunda László számtanácsos itt járt, bizonyos reformokat léptetett életbe a gyámpénztári ügyvitel terén. Ezek a refor-mok egy új gyámpénztári állás szervezését tet-ték szükségessé, mely állást olyformán töltik be, hogy a pénztárnoki állásra 2400 korona fi-zetés és lakbér mellett, a legidősebb ellenőrt léptetik elő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki tudósítóinkat s lapunk bará-tait felkérjük, hogy a megkezdett aratás eredményéről lapunkat lehetőleg sürgősen értesíteni sziveskedjenek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aratás Csanádmegyében. Makói leve-lezőnk írja: Csanádmegye közigazgatási bi-zottságának mai ülésén Tókey Jenő gazdasági előadó az idei termést várakozáson felül kitű-nőnek jelentette. A termés az ősziekben is kiváló, különösen nagy a hozam azonban a ta-vasziaknál. Az aratás 5—6 nap óta folyik, ame-lyet azonban két nap óta erősen hátráltat az esőzés. Zavargások nem fordultak elő, sajnos azonban, hogy Csanádmegye területén 1229 arató munkás maradt rész nélkül. Bizony nagy szám ez, különösen ha elgondoljuk, hogy ezek között akárhány családos ember is van.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 8.

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 32,000 métermázas került forgalomba, 5—7 $\frac{1}{2}$ fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanemek kedvezők. Időjárás esős.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$, Páris 10 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	7.25—7.26
Rozs októberre	6.15—6.17
Zab októberre	5.32—5.33
Tengeri júliusra	6.34—6.35
Tengeri augusztusra	6.33—6.34
Tengeri szeptemberre	6.37—6.38
Tengeri 1904. májusra	5.23—5.24
Repcé augusztusra	11.55—11.65

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	7.28—7.29
Rozs októberre	6.23—6.24
Zab októberre	5.34—5.35
Tengeri júliusra	6.35—6.36
Tengeri augusztusra	6.34—6.35
Tengeri szeptemberre	6.37—6.38
Tengeri 1904. májusra	5.22—5.23
Repcé augusztusra	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 8. —

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban 118—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilo-gramm sulyban 116—8 fillérig, könnyű páronként 240 ki-logrammig terjedő sulyban 112—4 fillérig.
Sertéselészék. Július 5. napján volt készlet 46,509 darab, július 8. napján főlhajtatott 663 darab, július 6. napján elszállított 769 darab, július 7. napján maradt készlet 46,403 darab. Uelet: Változatlan.

CSARNOK.

A doktor úr.

Írta: Szabó Ferenc.

[8]

(Folytatás.)

XI.

A Mihálik-háznál még fönt voltak, mikor a doktor úr végighaladt. Azonban csak a har-madik szomszédig ment, ott megállt, széttekin-tett, hogy nem látja-e meg valaki? Aztán szép lassan viszalopózott s kétségbeesett arccal nyí-tott be a Mihálikék kapuján, mint egy török hajós, akit ég föld között mindenki üldöz.

— Valami újabb kellemetlenség. Azok ré-széről ugy-e? Szólt az asszony őszinte részvét-tel s ugyancsak gyöngéd barátsággal ültette a kedves embert, hogy megvizsgálja.

— Králikék formaliter üldöznek, szerelmi vallomással gyötörnek. Most is rám lesett az apa, ölbekapva bevitt s tizezer forint készpénzt kínált, csak vezessém mielőbb oltárhoz a leányt. Ilyen vásár csinálni a szent házassággal, melyet égben kötnek: borzasztó!

Puritán szemérme, úgy föl volt háborítva, hogy, amint pótlékul utána tette, később ott-hon maradni falun vagy betegen, a teljes gyó-gyulás reménye nélkül vizsamenni a nagyvil-gába, csak hogy ne kellessék efféléket tapasztalnia.

Főlháborodásban osztozott az egész család, különösen pedig az asszony, aki sohasem táp-lált tulságosan kedvező vélemény a szomszédok erkölcsi érzületéről.

— Hanem, hogy épp ennyire le alacso-nyodjanak, mégsem hittem volna . . . Hát iga-zán elment az eszök?

Azt pedig, hogy a felháborodott lelkű em-ber világfájdalmas szívét elrejtse a falu magá-nyába, vagy kivigye a nagyvilág kárörvendő hasotájára elő: Isten ments, hogy akarták volna!

Megmentjük mi ettől a veszedelemtől. Még csak az kéne, hogy ilyen emberekért betegen távozzék vissza. Legyen szerencsénk minden alkalommal; úgy hajtasson, ide, mintha sze-rető szüleikhez menne! azokra rá se nézzen. Nem olyan arcátlanok talán, hogy ne tudnák megérteni a folytonos visszautasítást . . . ide pedig nem mernek betolakodni kegyed után!

— Le is törném a lábukat! jelentette ki Mihálik uram olyan hangon, mely nem hagyott kétséget az iránt, hogy meg is tenné a mon-dottakat. S még csak egyet szeretett volna tudni, azt, hogy a szomszéd kisasszony megér-e tizezer forintot — leszámítva a festéket meg a hamis hajbásztakat?

— Magam, mint szakértő, tíz forintot sem adnék érte!

E megmondhatatlanul kiejtett számot a min-denhez értő asszony legott öt garasra szállította alá, ami annyi ugyan, mint tíz krajcár, de ilyen alkalmakkor használva, a garas mégis mást jelent.

A doktor örült, hogy ilyen elfogulatlan bírálókra talált s a maga véleményét akként nyilvánítá, hogy mit ér a pénz kedvesség és szerelem nélkül? Ostoba ember volna az, aki a teljes fényben ragyogó nap mellett (itt Zefire tekintett, aki úgy elpirult, mintha céklát vacso-rált volna) a kölcsönként fényű holdra tudna te-kinteni!

— De hát van ezeknek ennyi pénzük? Van! Isten csodája! Bolonditják a világot, ha ugyan akadna olyan együgyű, aki felüljön . . . Mi bizony ígérhetnénk a leányunkkal akár tizen-két ezret is, de nem tesszük: nem akarunk vá-sárt csapni a szerelemből . . . Ugyancsak meg-szomorítva a doktor ur, ha minket is ilyen ku-fár lelkeknek tartana!

No még csak ez kellett a puritán jellemű férfinak: Hogy is gondolhatnak róla ilyen?

Hamarabb mondaná a fényes csillagokról, hogy azok nyomorult gunyos emberarcok, hogysem ilyet tételezne föl a derék háziakról!

A doktor ur miután a mentő szalmaszálat lengető családnak megígérte, hogy ezentul csak nekik él, távozott.

XII.

Másnap Mihálik uram már régen kinyitotta a bolt ajtaját, amikor Králik kijött, hogy ugyanezt cselekedje a magával. Meglátván a kint állingáló barátját, fejét kihívólag vetette a magasba, mint a harmadfü csikó, ha zab helyett bognácscsal kínálják s csak úgy a szája végén szűrte ki a szavakat.

— Jó reggelt „szomszéd”! Hát hogy s mint szolgál a drága egészsége? És a becses familiájáé? Nem álmódtak bivalokkal a hozszura nyult vacsorától?

Mihálik olyan arcot vágott, mintha mézbe szűrt tormával kínálhatták volna. Ugy látszik, el volt készülve e kedveskedésre.

— Köszönöm „kendnek” a kérdést. Jól aludtunk. A vacsora pompásan ízlett, mivel jó gazdasszony, nem a kend felesége főzte. Attól bizony bivalokkal álmódtunk volna.

— Ha meg tudná különböztetni a valódi jó étel ízét, de amióta él, sem evett más ételt a kozmánál... Hát a haterer forintos kisaszszony mit csinál, ha szabad tudnom?

— Jobb lelkiismerettel pihent, mint a kend tizezresse, aki nyolcezet már magára kent a hozományból... Hahaha! Egyébiránt béke velünk! Kacagva rántotta be maga után az ajtót; míg Králik kint maradt, folyvást lepődve, hogy voltaképpen honnan tudta meg ez a pipogya fráter a doktorral folytatott titkos beszélgetésüket? Hallgatózott volna talán?

E naptól kezdve nem volt egyetlen egy reggel, hogy Castor és Poilux ne részesítette volna egymást a fentibez hasonló kedveskedésben, buzgón vigyázva, hogy egyik a másiknak ne maradjon adósa. Ez alkalomnál megmutatta mind a kettő, hogy minő nagy tehetségű régiségbuvár veszett el bennök, egymást fölülmuló buzgalommal keresve föl családijuk minden ága bogát, Noéóttl kezdve a legutolsó sarjadásig, gunyba mártott fejszékkel végig kopácsolva úgy, hogy még a „fa” nevezet sem maradt rajtuk. S hogy pedig e veszteségért kellőképpen kárpótolják egymást, felkutattak min dennemű titulust, amiről sem a kalendárium, sem a matrikulák nem szám lnak be s olyan mohó élvezettel aggatták fel a megcsönkített „fa” ágara, hogy gyönyörűség volt hallgatni.

Nézheték magukat a tükörben, melyet kölcsönös gyöngédséggel villogtattak egymás felé.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.52
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.39
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.10
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Temevár felé:		Temevár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.08
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Motormenetek

Arad—Szabadhegytér és Battyány között.

Battyány felé reggel	8.—	Battyány felől reggel	8.02
Battyány felé d. u.	12.26	Battyány felől d. u.	12.04
Battyány felé este	7.11	Battyány felől d. u.	4.06

Nyári színház.

Csütörtökön, 1908. évi július hó 9-én:

NOVÁK ILONA és MÁRTON MIKLÓS
mint vendég:

A kornevillei harangok.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Clairville és Gabett. Fordította: Rákosi J. Zenéjét szerző: Planquette R.

SZEMÉLYEK:

Gáspár apó	Polgár S.	Fuinard	Füredi J.
Hanri	Békassy Gy.	Grippardin	Nyitrai S.
Jean Grenisó	Márton M.	Zsermén	Novák Ilona.
Bely, bíró	Németh J.	Szerpolette	Karácsonyi.
Jegyző	Juhász S.	Egy matröz	Abai Gyula.

Kezdete este 8 órakor.

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok—

orvosilag első helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Iszap fölerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra

rostált darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmertve, házhoz szállítva,

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-köszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő köszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometter műdrás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Várad János

Urás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete
kutya-utca (a Hunyady kávéház-
zal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít min-
denféle órákat, végez e szakmába
vágó műveleteket pontosan 2 évi
jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű
arany- és ezüst-
és ezüstöt. 1491

800.000

koronát

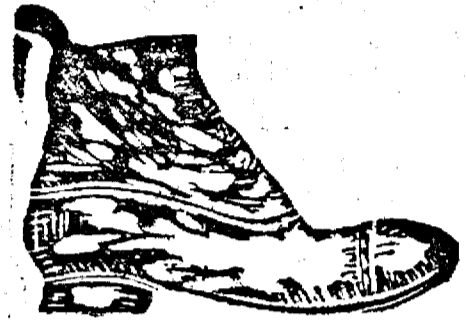
meghalad az az összeg, mit Arad évente
idegen készítésű cipőért osztráknak, cseh-
nek, morvának elfizet

és mit kap

? azért a ?

pénzért?

Tessék megnézni.

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti
cipő, más szóval a becsi rongy.

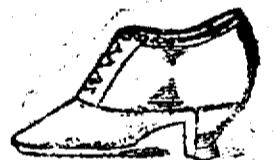
És a magyar cipész tengődik, munka
nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha
cipőt vásárolsz, gondold magyar véreidre,
kiknek, mert nincs munkájuk, nincs ke-
nyerök sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar
iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

915

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni,
vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ

SZÖVETKEZETENEL,

Templom-utca, (Minorita-palota.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dengli-ház.)

Üzlethelyiségünket augusztus 1-től Andrassy-
tér 22. (Hajós gyógyszerár mellé) he-
lyezzük át.

NAPIREND.

Július 9. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Anatólia. —
Protestáns naptár: Anatólia. — Görög-keleti naptár (június
26.): Dávid remete. — A nap kél 3 óra 56 perckor, nyug-
szik 7 óra 40 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-
baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és
pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepná-
pokon zárva. Helyiség: Breklye-museum helyisége mellett
ülésterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra
küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjé-
rás várható: Meleg, semmi vagy kevés csapadék.

Sze sz ü z i e t.

— Július 8. —

Mai jegyzésünk: Készará nagyban nyers szesz 115
korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban
118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100
liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Bécsi-től melek 12:30—13— korona másszánként.

Zálogczédulákat,
tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
DEUTSCH IZIDOR

Órás és ékszerész
ARAD, TEMPLON-UTCZA
Minorita-palota.
Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!
Arad legnagyobb 1431
óra és ékszer-raktára.
TELEFON 438.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál,
rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegény-
ség, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villámfény-, moór-,
szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások,
svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Bélmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép
javítóműhelye és raktára, Szabad-
ság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhelyezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek
32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1518

telefon-berendezést
szakszerűen és jótállás mellett vál-
lalok. — Nagy raktár kerékpár és
varrógép alkatrészekben.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatása, többször kitün-
tetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény.
Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörössé-
get és mindennemű arczisztatlanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Rozsnyalmátyás, Tábor Gyula (Gá) és Voj-
tek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Voj-
tek és Weisz droguista uraknál.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÉMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világba el-
terjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt
májfoltot, bőrrakát (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massaze-
hoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, amelyek címleres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisitványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1177

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Fe-
rencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István,
Földesákon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István,
Gyóron: Masznyik Daniel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schögl Pál, Kun-
ágotán: Fejes Lajos, Kurticson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi
Ferencz, Mező-Kovácsázhán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Banzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankótán:
Posevitz Gusztáv, Pittvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Si-
mándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hacsler Sándor,
Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

KOHN JÓZSEF

épület és műbádogos, csatornázási és vízve-
zetéki berendező. ARAD, Andrassy-tér 13. sz.

TELEFON 333.

Hat kiállításán első díjjal, Páris 1883. állami

ösztöndíjjal kitüntetve.

A t. cz. közönségnek!

Bádogos-üzletemet a minorita-templom új épületében levő díszes, mezzaninnal és föld-
alatti raktárral ellátott nagy helyiségben teljesen ujonnan, a modern igényeknek megfelelően ren-
deztem be, és azt a szakmámba vágó minden újabb készítményekkel, a műipar legújabb cik-
keivel felszereltem s mindezekből állandó, nagy választéku raktárt tartok.

MUHELY: Batthyány-utca 32., saját ház. TELEFON 321. (Ugyanott egy vagy két tanuló felvétetik.)

Háztartási jégszekrények, ugyanazok vendéglősök, hentesek és mészárosok részére,
legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek kevés jéggel kitűnően hűtenek. Vízvezeték- és
fürdőszobaberendezések elvállaltatnak, helyben, ugyancsak vidékre is.

Mindennemű ornamet- és épület-bádogos munkákat, fedéseket, díszes manzard
és tető ablakokat, terenyfedéseket elvállalok.

Avult edények újbóli cinezése.
Koszlampa nagy raktár.

Konyhaberendezési cikkek
nagy raktára.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

Francia bonne,

ki párisi, francia nyelvet beszél, állást keres. Vig kedélyű, a gyermekeket igen szereti, velük igen szeret foglalkozni és velük kitűnően tud bánni. Fél napra is szívesen szerződik. Ajánlatokat „Francia Bonne” jellegével a kiadóhivatal közvetíti. 1349

Egy teljesen beültetett

és termő 3 kat. hold szőlő eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1224

20—30 koronát kereshet

naponként

egy ügyes utazó

egy versenynélküli czik elárúsításával, melyből óriási mennyiséget könnyen lehet eladni. 2687
Érdeklődők forduljanak: Franz Radeschinsky, Bielitz oestr. Schlesien W.

Egy jó házból

való fiu tanulónak fizetéssel felvétetik Baumann Ignác vegyeskereskedésében Miksa-u. 1. 1523

Magyaráton,

a „Nagyuri hegyen” 7 katastr. holdnál nagyobb szőlő terület, a melyből 5 kat. hold megforgatva és gyökeres amerikaival beültetve van, jutányos árban eladó. Hol? negmondja a kiadóhivatal. 1508

Festészetben és rajzban

előnyös oktatást ad negyedéves rajzitanítójelölt Aradon József főherczeg ut 8. szám. II. em. udvar 21. sz. 1536

Jersan-Cacao

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

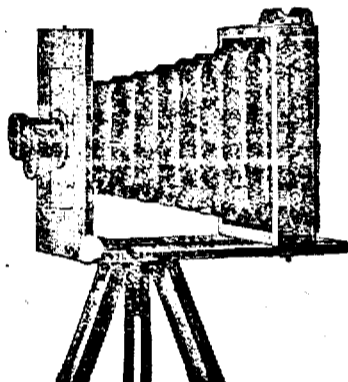
Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére VOITEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 2572

AZ

Amateur és fényképész

urakat tisztelettel értesitem, hogy a tavaszi idényre rendelt fényképző-gépek megérkeztek

Minden egyes gépért vagy cikkért teljes jótállást vállalok.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára. 1493

Szintén megérkeztek friss Schleussner, Germania, Agfa, Kodak és N. P. G. cikkek, melyek árait ez idén tetemesen leszállítottam.

Mindenki pénzt takaríthat meg, ha a fénykép cikkek nem postán hozatja, hanem nálam veszi és kapja ugyanazt ugyanazon árban, költségmentesen.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló bútorokat postom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménynyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon meg ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bementelendők. 1437

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ”-t. Kitűnő hatása. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullását. A hajnak selymes lágyaságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.

Finom, ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőrszépítő tulajdonságánál fogva minden más crémnél felülmúl. Rendkívül alkalmas szer a napegetés ellen, a bőr pattanásainak, szeplőinek és pörsenésének eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása, hogy az arcnak fehérséget, üdéséget, bájít és meglepő finomságot kölcsönöz. **Használata:** Reggeli mosdás után egy kis babszemmagyságnyt eldörzsölünk ujjainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémrel bevont arcon a finom alkatrészekből készült Serail-hőlgypor remekül, alig észrevehetően tapad. Este az arczra Serail arczkenőcsöt használjunk.

Kapható egyedül:

909

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában Aradon.

Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

ad. 125—1903.

Pankota község előljáráóságától.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister urnak folyó évi június hó 25-én 32373. szám alatt kelt rendeletével a pankotai állami elemi iskola újbóli építését 20098 korona 26 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített építkezés kivitelének biztosítása céljából 1903. július hó II. napjának délutáni 3 órájára Pankota község-házában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi építkezés végrehajtásának elvállalására nézve vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap 2 és fél órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költség összeg 50%-ának a megfelelő bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó.

Ajánlkozni lehet az egész munkára, vagy egyes munkákra is. Pankota község előljáráósága nem köti magát a legolcsóbb ajánlattételhez.

Szóban forgó munkálatra vonatkozó, műszaki művelet és a feltételek Pankota község-házánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. 1520

Kelt Pankotán, 1903. július 5-én.

Gherba Gusztáv s. k.,
jegyző.

Kócsi András s. k.,
bíró.